

Uvodnik

Danijel Devetak

Veliki ali mali "k"?

Ko bi Kristus pred 2000 leti ne prišel na svet, bi ne bilo ne bolnišnic ne univerz. Take in podobne ustanove so se namreč razvile v krščanskem srednjem veku prav tako kot katedrale in razmah zahodne umetnosti, nepojmljivi dosežki izven zgodovine krščanstva. Ko bi se Kristus ne rodil, bi tudi ne poznali laične države, ženske bi ne imele pravic, živeli bi v nazadnjaškem ekonomskem sistemu, osnovanem na suženjstvu, kot je to veljalo v rimskem cesarstvu. Ko bi Kristus ne prišel na svet, bi bili bolniki in ostareli še naprej zapuščeni in izpostavljeni usodi. Ko bi se Kristus ne rodil, bi ne obstajale neodtujljive "človečanske pravice" ne demokracija. In vendar Kristus je prišel, zahodni svet ga je sprejel in naredil v zgodovini človeštva neverjeten kakovostni skok. Človeštvo je odkrilo svobodo in zaslutilo, da svet ni muha svojeglavih božanstev, ampak je bil ustvarjen po načrtu Nekoga. Krščanstvo je sprožilo neznanske človekove energije in zmogljivosti ter ga spodbudilo, da je na perutih razuma in ustvarjalnosti poletel proti dotlej neslutnim obzorjem.

Vsega tega si seveda nisem izmislil jaz. O tem govori cela vrsta razprav, zadnja med njimi knjiga ameriškega akademika in sociologa Rodneya Starka z naslovom *Zmaga Razuma*, ki na dokumentiran način dokazuje, zakaj je krščanstvo prineslo s sabo svobodo, napredek in blaginjo. Zlo je seveda bilo vedno na preži. Tako je tudi danes, ko je vera v Kristusa na poseben način pod udarom. Nekateri dogodki zadnjih let pričajo o militantnem rovarjenju proti krščanstvu: z razliko od preteklosti pa ne gre več za poskuse miniranja nauka, ampak za napade na sam temelj naše vere. Primer "uspešnice stoletja", Dan Brownove *Da Vincijeve šifre*, je le eden izmed najbolj naivnih; obstajajo dosti bolj pisane knjige npr. o tem, ali je "uradna" Cerkev res prava nosilka sporočila Jezusa Kristusa ali samo ene izmed idej o Njem. Kdo je torej bil Kristus? Smo prepričani, da je On hotel takšno Cerkev? Njeni vrhovi skušajo na take napade tudi reagirati, žal pa dajejo občutek, da vedno ne zadenejo tarče, ampak se ukvarjajo z manj pomembnimi vozi. Krščanska znamenja se sistematično brišejo v šolah, uradih, bolnišnicah in drugih javnih stavbah. Ponekod se začnejo brisati tudi v zasebnem življenju. Britanski stewardesi je državna letalska družba novembra lani prepovedala nositi križ na verižici okrog vratu! "Kulturna vojna" proti krščanstvu je stopila celo v pravopis: na Holandskem so pristojne (?) oblasti lani poleti odločile, da se Kristus odslej piše z malim "k-jem"... Je za vse to kriv samo protikatolicizem? Kaj pa mi, ki se imamo za kristjane? Smo še evangeljska sol, ki ima kaj okusa? Vse več katoličanov, zavzetih v politiki, kulturi in sploh družbi, se "iz spoštovanja do drugega" utaplja v sosedovi ideologiji in nima več nobene politične ali kulturne težje, ne pomeni več nič. Kaj lahko naredijo v takem okolju katoliški mediji, se lahko vprašamo v januarju, mesecu verskega tiska. Pomembno je že to, da smo in da ne vržemo puške v koruzo. Ker verujemo Vanj in verjamemo v to, kar delamo, iščimo okrog sebe Kristusa, ki je obljubil, da bo po vstajenju hodil z nami v vsakdanjem življenju. Vrnimo se h koreninam: skušajmo prisluhniti Njegovim besedam in znamenjem upanja, ki se rojevajo iz njih. Čeprav smo pogosto razočarani nad načinom, kako se svet vrti ("Mi pa smo upali..."), kot učenca na poti v Emavs dopustimo, da nam sam spregovori prek misli in čustev, dogodkov in oseb. Bodimo kot glina v lončarjevih rokah in svetilka bo na podstavku svetila tudi drugim.

Dobrodošlica evru
v Cankarjevem domu

Komentar Svoboda veroizpovedi!

Državni svet je dal odločilni veto na Zakon o verski svobodi in tako naložil Državnemu zboru ponovno obravnavo in sprejem omenjenega zakona. Postopek uvedbe Zakona se v Sloveniji vleče kot jara kača. Kdorkoli poseže na področje religije, je deležen kakor bikoborec, ki biku pokaže rdeč plašč, ustreznih napadov. To, kar je za pametnega človeka normalno, je za ideološke zaslepljenec vir neprestanih napadov na krščanstvo in katoliško Cerkev. To sproža še vedno mehanizme, ki poskušajo vse uničiti na samem začetku, zato Zakon doslej ni bil sprejet in, kot želijo nekateri, naj bi še dolgo ne bil. Vsaj na tem področju naj bi ostala pravila, ki jih je uvedla komunistična oblast.

Zato kar dobro desetletje ni bilo mogoče uveljaviti Zakona. Ko je zdaj nared, se vrstijo politična obračunavanja. Nasprotnikov ne moti neustavno stanje, saj nimamo zakonodaj, ki bi urejala versko svobodo skladno z ustavo. Vsa ta leta pravne ustanove opozarjajo na neustavnost starega zakona. Napadi pa ne prenehajo, kljub temu da je večina verskih skupnosti podprla novi zakon in je zadovoljna z njegovo vsebino. Na okrogli mizi v oddaji Sveto in svet so nekateri menili, da bi moral biti ta zakon sprejet z vsesplošnim političnim soglasjem, se pravi, naj bi ga v parlamentu podprla večina strank. Praviloma zakone povsod sprejemajo vladajoče koalicije. Razen tega je ključni problem v (ne)razumevanju oz. v nepripravljenosti sprejeti položaj in vlogo religije oz. posebno katoliške Cerkve v naši družbi in nič drugega. Že večkrat sem zapisal in javno povedal, da nekateri sociologi in drugi t.i. strokovnjaki še vedno delujejo tako, da bi se vloga in pomen posebno krščanstva v družbi zmanjšala. Nekateri pa skrbijo, kako bo Cerkev upravljala z denarjem, čeprav bi moralo to skrbeti predvsem samo Cerkev.

Da je pri nas tako veri sovražno vzdušje, so pripomogli zgodovinski razlogi. Brez dvoma ima zaslug za to prejšnji režim, ki je preganjal vero in Cerkev iz javnega življenja. Kakor potrjuje primer varšavskega nadškofa Wielgusa, se je partija s svojo policijo vpletla v vse pore družbenega življenja in posebno pomembna ji je bila katoliška Cerkev. Zato je tudi med katoličani, med duhovniki in celo škofi poiskala svoje sodelavce in jih z zvijačami, prisilami in vsemogoči-

mi triki vpletala v svoje nevidne mreže. Tako je imela nadzor nad vsem dogajanjem vere in Cerkve. Za urejevanje teh vprašanj so bili določeni posebni strokovnjaki, med katerimi je še danes znani in dejavni Zdenko Rotar, ki je bil eden glavnih zasliševalcev duhovnikov. Zanimivo, da so se nadzorniki življenja Cerkve in katoličanov usposabljali za čimbolj natančno nadzorstvo. Fakulteto za sociologijo, novinarstvo in politične vede je Stane Dolanc ustanovil s tem namenom, da bi vzgajala ljudi za čimbolj popolno družbeno kontrolo. Seveda stvar ni mogla delovati po teh zamislih, ker so bili tam svobodni ljudje, kljub temu pa je ta fakulteta veliko prispevala k teoretičnim in praktičnim izvajanjem nadzora komunistične policije in njenih izpostav nad družbo in posebej nad Cerkvijo. Zanimivo, da je največ nasprotovanja novemu zakonu ravno iz teh logov, čeprav se ugovori skrivajo za raznimi leporečji.

Drug razlog je bolj zapleten in ima svoje korenine v daljši slovenski preteklosti. Katoliška Cerkev je imela nad Slovenci v zgodovini pomembno oz. kar odločujočo vlogo. Duhovniki in škofje so bili neke vrste vladarji nad Slovenci, saj nismo imeli svojih političnih voditeljev. Niso se škofje zamenjali imenovali knezškofje. Iz tega se je razvil določen pokroviteljski odnos med Cerkvijo in Slovenci, ki sta ga skušala z zvijačo prekiniti liberalizem in komunizem. Tako liberalci za časa Mahničnika kakor komunisti v revoluciji med drugo svetovno vojno so izrabljali Cerkev za to, da bi ji iztrgali vernike in jih podredili svoji oblasti. Po drugi strani pa so se borili zoper vero in oboji so Cerkev in vero hoteli zožiti na raven osebne vere in osebne zavesti, medtem ko so družbeno vlogo in pomen vere skušali čimbolj zmanjšati in podrediti svojim interesom. To je pustilo med Slovenci dolgoročne posledice. Svoje se opravili še nedelovanje ali neverski motivi dušnopastirskega delovanja predstavnikov Cerkve.

Danes bi se iz tega morali katoličani in posebno predstavniki Cerkve, škofje in duhovniki, naučiti nekatere stvari:

1. Čim prej bo treba opraviti temeljito bilanco svoje preteklosti tako v času komunizma kakor morda tudi še dlje v zgodovino. Ugotoviti bo treba, kateri mehanizmi preteklega režima in katere zgodovinske usedline še delujejo in povzročajo neželene posledice pri uveljavljanju veselega oznanila med Slovenci. Ugotoviti bo treba, katera so bila stranpota in neverski raz-

logi, da je slovenski katoličan doživljal vero in Cerkev kot mačeho ali vsaj kot mater, ob kateri ni mogel odra-
stati.

2. Ugotoviti bo treba, kakšne so danes ovire, da nismo katoličani bolj uspešni pri uveljavljanju veselega oznanila in nas vsaj na videz prekašajo nekatere skrupnosti, kot so Jehove priče ali nekateri predstavniki drugih religioznih gibanj in skupin, ki osvajajo srca Slovencev in Slovenk.

3. Predvsem bo treba preveriti, ali so razlogi za sovražni nastop zoper vero in Cerkev v naši javnosti še vedno le sestavni del usedlin liberalističnega in komunističnega pritiska iz preteklosti ali gre za slabosti, ki bi jih morali odpravljati sami člani Cerkve.

4. Cerkev in njeni predstavniki bodo danes v pravnem redu in tržni državi vedno bolj na očeh javnosti in bodo morali upoštevati tržne mehanizme in delovati skladno z njimi, če hočemo, da bo naše delo uspešno in sodobno.

5. In končno samo po sebi se razume, da bomo morali predvsem znotraj Cerkve opraviti pregled in oceniti naše usposobljenosti, pripravljenosti in predvsem verske in etične poštenosti in delovati skladno s tem, da nas ne bi morali iz kakršnihkoli razlogov mleti mlini države ali družbe. S takšnim delovanjem ne bomo le uspešni v oznanjevanju nauka sodobnemu svetu, pač pa bomo jemali veter z jader tistih, ki danes neupravičeno ali pa morda tudi upravičeno kritizirajo Cerkev.

Janez Juhant

glasbena matica

GLASBENI SPLETI
KONCERTNA
SEZONA 2006/2007
IGOR ZOBIN
HARMONIKA

V SREDO, 24. 1. 2007 OB 20.30
KULTURNI DOM GORICA
ULICA BRASS, 20

Koncert so omogočile
Izidaj RS za Slovenijo v zvezi s svojimi in pravnimi
Deležni sedelci BAI in Testa

Info: Glasbena matica Gorica
Korzo Verdi 51 (KBcenter)
Tel. 0481.531508

Po dvodnevem obisku italijanskega zunanjega ministra v Sloveniji Slovenska in italijanska manjšina se zahvaljujeta Ruplu in D'Alema

Slovenska kulturno-gospodarska zveza, Svet slovenskih organizacij, Italijanska unija in Obalna samoupravna skupnost italijanske narodnosti izražajo veliko zadovoljstvo nad uspehom srečanja zunanjih ministrov Italije in Slovenije Massima D'Alema in Dimitrija Rupla v Novi Gorici. Po mnenju organizacij obeh

narodnih skupnosti gre za zgodovinsko prelomno dejanje, saj sta obe državi uradno priznali status in tvorno vlogo manjšinskih skupnosti ob meji.

V logiki evropskih integracijskih procesov in dobrih odnosov med obema državama lahko pripadniki tu živčih manjšin in njihove organiza-

cije odigravajo vlogo povezovalca in spodbujevalca razvoja širšega območja, ki se naglih korakov otreza zgodovinske teže meja in preteklosti. Proces ni bil kratak in tudi ne samoumeven, zato pa si zaslužijo toliko večje priznanje tudi vsi tisti, ki so že desetletja trdno verjeli in delali za dan, ko „ne vrag, le sosed bo mejak“.

Svet slovenskih organizacij Zasedanje izvršnega odbora

Srečanje zunanjih ministrov Slovenije in Italije, Dimitrija Rupla in Massima D'Alema, je bila glavna tema Izvršnega odbora Sveta slovenskih organizacij, ki je zasedal v sredo, 10. januarja. Predsednik dr. Drago Štoka je med drugim obširno poročal o tem osrednjem dogodku, o katerem se je tudi razvila široka razprava. Skupna ocena dogodka je bila, da srečanje ni povsem zadostilo temu, kar si je slovenska narodna skupnost v Italiji v celoti pričakovala. Obnovitev diplomatskih stikov, ki so bili dolgo časa nekako zamrznjeni, je izredno potrebna. V tem smislu je obisk italijanskega zunanjega ministra D'Alema spodbudno dejanje s strani italijanske vlade. Tudi vzdušje, ki se je ustvarilo s simboličnim srečanjem na skupnem trgu obeh Goric, je dalo celotnemu dogajanju primeren okvir. Naposledno pa je bilo to tudi priznanje trudu, ki ga obe občinski upravi, tako

gim tednikom Slovencev v Italiji ter zahteva, naj italijanska vlada pospešeno uresničuje izvajanje zaščitnega zakona 38/01. Zunanji minister D'Alema je tako, s strani SSO in SKGZ, dobil dokument glede obvez, ki jih slovenska narodna skupnost v Italiji že dolga leta pričakuje od italijanske države.

pričakuje, da bo v prihodnje, s strani vsedravnih medijev, slovenska narodna skupnost v Italiji primerno in vsestranko upoštevana. Potrebno pa bo, da bo slovenska narodna skupnost, preko svojih primarnih in reprezentativnih organizacij, primerno obveščena in vključena pri vseh interesnih stikih, ki zadevajo meddržavne odnose med Slovenijo in Italijo. Samo na tak način lahko govorimo o uveljavljanju enotnega, slovenskega, kulturnega prostora ter spoštovanju vloge narodne manjšine.

V nadaljevanju je IO SSO izrazil zadovoljstvo z udeležbo na Dnevu emigranta v Čedadu, Riccardo Rutar pa je napovedal skupno srečanje SSO-SKGZ v Kobaridu s slovenskim ministrom Janezom Podobnikom in deželnim odbornikom Francom Iacopom. Poudaril pa je potrebo po večji pozornosti za Benečijo in Kanalsko dolino. Stanje je ocenil kot zaskrbljujoče. Predsednik SSO za Goriško Janez Povše je obvestil vse ostale člane Izvršnega odbora, da je 2007 Bratuževo leto in da se pripravlja proslava, ki bo posvečena goriškemu narodnjaku, skladatelju in glasbeniku ter izvedena v mesecu februarju.

Predsednik SSO Štoka je nato še napovedal prvo zasedanje Sveta Slovencev v zamejstvu in po svetu, ki bo potekalo naslednji torek v Ljubljani. Nad tem srečanjem vlada veliko pričakovanje, saj je to telo uradni predstavnik vseh Slovencev, ki živijo izven meja Republike Slovenije. Dejstvo, da ji predseduje predsednik vlade, pa predstavlja primarno važnost, ki ga ta del slovenskega življa ima za celoten narod. V torek bomo lahko pričali zgodovinskemu trenutku, saj bo s prvim zasedanjem sveta končno vzpostavljen primeren odnos Republike Slovenije do njenih rojakov, ki živijo po svetu. Predsednik Štoka je še napovedal, da je predsednica deželnega sveta SSO prof. Lojzka Bratuž za 24. januar v Devinu sklicala deželni svet SSO-ja. Dnevni red predvideva poročilo predsednika Izvršnega odbora SSO, predstavitev, razpravo ter odobritev obračuna poslovanja v letu 2006, kjer bomo podali blagajniško poročilo ter poročilo nadzornega odbora in predstavitev, razpravo ter odobritev programa in proračuna za leto 2007. Po statutu krovne organizacije imajo volilno pravico predsednik deželnega sveta SSO, člani Izvršnega odbora, posamezne članice ter zveze. Posamezne članice imajo po en glas, zveze pa po dva glasova. Tako članice kot zveze bodo morale predhodno imenovati lastne delegate, ki jih bodo zastopali.

Da bo Slovenija s 1. januarjem 2007 vstopila v evro-območje, je bilo že dolgo časa znano, tako da so se lahko zainteresirani poslovni ljudje za to primerno pripravili. Tržaški krogi pa so se tega začeli zavedati šele zadnji mesec, za to se ne čudijo njihovim zmedenim in zapoznele reakcijam. Treba pa je priznati, da je italijanski tržaški dnevnik Il Piccolo zadnje tedne dovolj izčrпно poročal o pripravah na sprejem nove denarne enote v Sloveniji, vendar kakšnih sprotih odzivov bralcev ni bilo. Tudi politiki in javni upravitelji nasploh dogodka niso komentirali. Prav zadnje dni starega leta pa se je oglašil predsednik tržaške trgovinske zbornice Antonio Paoletti in se v daljšem dopisu omenjenemu dnevniku "izkašljaj" pred-

vsem na račun krajevnih podjetnikov in drugih gospodarskih dejavnikov, katerim očita, da se niso pravočasno pripravili na novi izziv Slovenije. V značilnem alarmantnem slogu obtožuje podjetniške kroge, da skušajo neustrezen način zajeziti slovensko konkurenco, in sicer z gradnjo velikih trgovskih centrov, ki jih je že dovolj na obmejnem področju tako v Sloveniji kot tudi na Hrvaškem. Očitno je pri tem mislil na načrtovani nakupovalni center na območju nekdanje naftne čistilnice med Žavljami in Orehom, ki ga je treba šele bonificirati. Podobno je s komaj začetno gradnjo obsežnega zabavnorekreacijskega središča pri Orehu, ki naj bi pritegovalo zlasti tuje turiste, namenjene v podobne že uveljavljene centre v Ankaranu, Portorožu in Strunjanu v bližnji Sloveniji. Sam tržaški župan Di-piazza priznava, da do omenjenih pobud prihaja nekaj let prepozno zaradi nerazumljivih birokratskih postopkov. Nihče pa javno ne pove, zakaj se šele sedaj gradi na italijanski strani avtocestni odsek od Lakotiče proti mednarodnemu mejnemu prehodu Rabujez oz.

Uvedba evra v Sloveniji

Zmedeni odzivi v Trstu

Škofije, medtem ko je Slovenija že pred dobrim letom dokončala svoj odsek avtoceste od Škofij do naveze na avtocesto Ljubljana-Koper.

Če pomislimo, da je italijanska vlada že ob podpisu Osimskega sporazuma (leta 1975) zagotovila finančna sredstva za avtocestno povezavo prek Krasa do Ferne-tičev, tržaškega pristanišča in do mejnega prehoda Škofije, kako naj si drugače razlagamo tridese-

so podjetja iz Slovenije odkupila material od izkopa predora za avtocesto pod Žaveljskim hribom in ga odvažajo v koprsko pristanišče, ki je konkurenčno tržaškemu.

Po drugi strani pa nekateri tržaški javni predstavniki očitajo Paolettiju, zakaj se ni oglasil prej, če je vedel za vse omenjene stvari. Neki sindikalni predstavnik pripominja, da so za sedanje stanje v Trstu krivi vsi, od javnih ustanov in družbenih organizacij pa do podjetnikov. Drugi se spet tolažijo z napovedjo, da se bo stanje spremenilo na bolje, ko bodo tudi Slovenijo zajele podražitve, pove-zane z uvedbo evra, kot se je zgodilo v Italiji. Najbolj pesimistično pa se je o prihodnosti izrazil mlajši gostinski podjetnik, ki pravi, da je moral zapreti svoj obrat v mestu zaradi prevelikih

stroškov in se preseliti v Avstrijo. "Čez nekaj let - je še dejal - bodo ljudje v mestu samo še prebivali, mladi pa bodo zaposlovali iskali v Sloveniji, kjer so že danes določene možnosti za to." Zaradi tega so vedno bolj številni glasovi, ki v bistvu zagovarjajo stališče, da se mora mesto sprijazniti z novimi razmerami in napore za gospodarski dvig usmeriti v že dobro uvedene raziskovalne dejavnosti in v oživitvev pristaniških storitev. Za to že obstajajo temeljne strukture, ki so danes zanemarjene, a jih je treba usposobiti, da bodo konkurenčne drugim pristaniščem. Samo turizem in trgovina sta odločno premalo.

Alojz Tul

Dolgoletnemu odborniku in
neutrudnemu sodelavcu

MARIJU MAVERJU

ob njegovem 70. rojstnem dnevu
iskreno čestitamo

SVET SLOVENSKEH ORGANIZACIJ

Povejmo na glas

Kdaj zares proti uničevanju okolja?

Bili bi krivični, ko bi trdili, da za varstvo okolja ni bilo ogromno narejenega, toda dejstva govorijo, da še vedno mnogo premalo. Prav v zadnjem času - nemara zaradi osupljivo tople zime - so v javnosti izrazito odjeknila sicer stalna opozorila izvedencev, da je za varstvo okolja nujno napraviti dosti več, sicer nas bodo vse bolj ogrožale nevarnosti z nepredvidljivimi posledicami. "Mati narava" bolega in krvavi, znaki bolezni so vse bolj vidni in otipljivi. Dovolj se je spomniti onesnaženega zraka, zaradi katerega se strmo vzpenja število astmatičnih bolnikov oziroma poškodb dihalnih organov, podobno so vse pogostejša najrazličnejša kožna obolenja in napadalne alergije. V kolikor se od nas preselimo v daljno Indijo, je znana sveta reka Ganges že tako onesnažena, da vernikom odsvetujejo njihove prastare verske kopeli. Da seveda ne govorimo o podnebni spremembi, ki so končno postale sprejete resnica in upravičeno povzročajo največjo zaskrbljenost. Svetovna temperatura ozračja se zvišuje presenetljivo hitro, topijo se ledeniki, vse več je skrajno vročih poletij pa tudi toplih zim ter neurij s preobilnimi padavinami. Če bi se temperatura še naprej zviševala tako hitro, niso izključeni razdiralni podnebni udari. In ker je tako, je skrajni čas, da bi se človeštvo za varstvo narave zavzelo zares resno in podvzelo potrebne korake. Po mnenju izvedencev imamo največ deset let časa, sicer bodo stvari ušle izpod nadzora in šle kot avtomobil brez zavor po strmi-

ni navzdol. Z drugimi besedami: vsakršno odlašanje obstoječe grožnje le stopnjuje.

Za zdravje narave in zdravje ljudi so torej nujni prelomni ukrepi, neskončno odločnejši od vseh dosedanjih. Smo nanje sposobni? Iz razvitega sveta se je ekonomska mrzlica razširila v nekdanje nerazvite območja, potrebe po vse večji količini materialnih dobrin rastejo vse hitreje, tukaj pa za varstvo narave in celo ljudi ni dosti prostora. Za zares učinkovite ukrepe bi morali spremeniti način življenja, drastično poseči v industrijo in promet ter ju očistiti vsega, kar onesnažuje. Pa smo to pripravljene storiti? Zanimivo, kako se na to vprašanje odzivajo najbolj razvite države. ZDA nočejo podpisati kiotskega sporazuma o omejitvi toplogrednih plinov, ker bi to ogrozilo njihov ekonomski razvoj. Predsednik druge industrijske velesile izraža zaskrbljenost, da bi podnebne spremembe lahko prizadele ekonomsko rast. Vselej ekonomija in samo ekonomija, o škodljivih posledicah za zdravje ljudi in narave niti besede. Porabniška miselnost nam je torej povsem zakraljevala in se vsilila kot zakonik življenja, čeprav se tega morda niti več ne zavedamo. Vse bolj postajamo žrtve prepričanja, da je sedanja smer edina možna in je torej ni nujno korenito spremeniti, češ da manjši popravki in dobra volja povsem zadostujejo. V resnici bi morali pogledati nevarnosti v oči in se z njo z vsoto spopasti.

Janez Povše

Na dnu...

STAVIM VSE SVOJE IMETJE,
DA MENE IGRALNIŠTVO
NE BO NIKOLI PREVZELO!

Obisk šefa italijanske diplomacije Massima D'Aleme v Gorici, Novi Gorici in Ljubljani

Italija in Slovenija na poti tesnejšega sodelovanja

Obisk italijanskega ministra za zunanje zadeve Massima D'Aleme v Sloveniji 9. in 10. januarja je nastavljal na nov tir odnose med Italijo in Slovenijo. Slovenija dosega lepe uspehe, je poudaril ugledni gost. Zato Italija gleda nanjo kot na partnerja, s katerim lahko skupaj marsikaj dosežeta glede širitve EU in zveze

Nato na območje zahodnega Balkana. Za nas pa je posebej pomembno, da sta oba zunanja ministra potrdila nepogrešljivo vlogo obmejnih manjšinskih skupnosti kot povezovalnih dejavnikov, ki "bogata naše življenje". Posebno svečan in simboličen trenutek je bil vstop ministra D'Aleme v Slovenijo, ko je 9.

t.m. nekaj po 17.30 peš stopil na Vecchietov mozaik na skupnem trgu dveh Goric pred severno železniško postajo in po stisku roke s slovenskim kolego Dimitrijem Ruplom prečkal mejo v spremstvu deželnega guvernerja Illyja in cele vrste zastopnikov krajevnih oblasti. Sproščeno vzdušje je vladalo tudi na županstvu v Novi Gorici, kjer sta po besedah županov Mirka Brulca in Vittoria Brancatija, predsednikov SKZG in SSO Rudija Pavšiča in Draga Štoka ter - v imenu italijanske manjšine v Sloveniji - Roberta Battellija oba ministra spregovorila nad vse spodbudne besede. D'Alema se je zahvalil Ruplu za pomoč pri iskanju resnice o dogodkih v zgodovini, saj je prav iskanje resnice "podlaga za skupno prihodnost". Sledili sta srečanja ministrov s predstavniki manjšin. V samem središču dogajanja sta bili torej manjšini, ki jima je bila na tako visokem političnem vrhu prvič posvečena tolikšna pozornost. Predsednika naših krovnik organizacij in izvoljeni predstavniki so seveda izpostavili glavne težave, s katerimi se srečuje naša skupnost, v prvi vrsti z neuresničevanjem zaščitnega zakona.

V sredo, 10. t.m., je imel D'Alema celo vrsto srečanj s slovenskim političnim vrhom v Ljubljani. Tudi tam je med drugim še enkrat potrdil resno namero, da bo zaščitni zakon za slovensko narodno skupnost v Italiji kmalu zaživel. Predsedniku državnega zbora Francetu Cukjatiju je prikazal svoje stališče glede skupnega italijansko-slovenskega poslanstva v tem delu Evrope. Za boljše gospodarsko sodelovanje je po-

Z leve: R. Battelli, V. Brancati, M. D'Alema, D. Rupel, M. Brulc, R. Pavšič, D. Štoka (foto DPD)

D'Alema in Drnovšek

D'Alema in Janša

trebno tudi skladnejše sodelovanje med dvema parlamentoma, je rekel. Cukjati je poudaril pomen evroregionalnega povezovanja, ki odpira velike možnosti gospodarskega in družbenega razvoja. Nato se je italijanski minister srečal s člani odbora DZ za zunanjo politiko, pri čemer mu je skupina poslancev predala pobudo v zvezi z vračanjem omdulin umetnin ob začetku druge svetovne vojne, ki jih je Italija po mirovni pogodbi iz leta 1947 dolžna vrniti. D'Alema in Rupel sta napovedala ustanovitev medministrske delovne skupine za sodelovanje pri energetiki, transportu in ekologiji, ki naj bi pripravila skupno strategijo za omenjena področja. Italija obljublja prozorno sodelovanje tudi pri načrtovanju plinskih terminalov v

Tržaškem zalivu, skrbi pa jo krška jedrska elektrarna. Vsa tovrstna vprašanja na območju severnega Jadrana bodo reševali skupaj, napoveduje D'Alema. Zaščitni zakon bo čimprej urešničen, in to tudi s pomočjo slovenske narodne skupnosti v Italiji, je zagotovil minister z doberšno mero optimizma, pri čemer je Rupel dodal, da ne gre za probleme, "ampak za izzive". Predsedniku slovenske vlade Janezu Janši je italijanski minister za zunanje zadeve obljubil široko podporo pri predsedovanju Evropski uniji v prvi polovici naslednjega leta. Slovenski premier je z zadovoljstvom sprejel tudi predlog za poglobitev stikov med ministrstvi italijanske in slovenske vlade za učinkovitejšo zagotovitev ekoloških standardov v severnem

Jadrano. Predsedniku republike Janezu Drnovšku pa je v imenu italijanskega predsednika Giorgia Napolitana predlagal spravno srečanje predsednikov sosednjih držav, s katerim bi simbolično presegli zgodovinska nasprotja med narodi in odprli "novo sezono političnega sodelovanja". Drnovšek je zamislil podprl ter hkrati opozoril na skrbno in temeljito pripravo dogodka. Obisk italijanskega ministra in niz srečanj, ki puščajo za sabo spodbudne vtise, sta zaorala globoko ledino, čeprav v vsedržavnih italijanskih medijih o tem nismo zasledili niti besede. Sedaj pričakujemo, da se bodo obljube, obveze in zagotovila visokih predstavnikov tudi pretvorili v konkretna dejstva. DD

Svet slovenskih organizacij in Slovenska kulturno-gospodarska zveza

Pismo krovnik organizacij zunanijima ministroma

Spoštovani Massimo D'Alema, Minister za zunanje zadeve Republike Italije
Spoštovani Dimitrij Rupel, Minister za zunanje zadeve Republike Slovenije

Slovenska kulturno-gospodarska zveza in Svet slovenskih organizacij sta že ob številnih priložnostih poudarila pomen dobrososedskih odnosov med Slovenijo in Italijo, ki jih gre še ojačiti in izboljšati še posebej s podpiranjem raznih oblik čezmejnega sodelovanja in vseh načrtov, ki aktivno soudeležijo obe jezikovni manjšini. Skorajšnja odprava Schengenske meje predstavlja v tem smislu odločilen korak, ki bo ponujal nove razvojne priložnosti tudi za obe manjšinski skupnosti - Slovence v Italiji in Italijane v Sloveniji - ki sta že od nekdaj stopili na pot stvarnega sodelovanja s skupnimi projekti in dogovorjenimi pobudami. Čezmejno sodelovanje in skupni projekti obeh manjšin ob meji sta prepričano podprli tudi deželna uprava FJK in slovenska vlada. SKGZ in SSO negativno ocenjujeta obračun minule zakonodajne dobe v italijanskem parlamentu in delo prejšnje italijanske vlade, ki

ga je označevalo neizvajanje zaščitnega zakona. Zaradi tega so toliko večja pričakovanja s strani Prodijeve vlade, od katere si pričakujemo, da se čimprej loti celovitega in dokončnega reševanja problemov slovenske manjšine v Italiji. V nadaljevanju predstavljamo nekatera odprta vprašanja, ki so posebej pomembna za slovensko narodno skupnost v Italiji:

Zakon 38/01:

1. Pričakovati je, da bo italijanska vlada v posredovalno predsedniku republike (slednji je pristojen za izdajo predsedniškega odloka) dokument, ki zarisuje območje izvajanja zaščitnega zakona (seznam občin, kjer je zgodovinsko prisotna slovenska narodna skupnost), tako kot ga je sprejel in nato še dopolnil paritetni odbor.

2. Finančne dotacije italijanske države za slovensko manjšino so že 15 let nespremenjene, kar je dejansko povzročilo občutno zmanjšanje njihove realne vrednosti. Potrebno je, da pride do posodobitve finančnih dotacij za slovensko manjšino in da se uvedejo tisti meha-

Predsednika SKGZ in SSO Rudi Pavšič in Drago Štoka (foto DPD)

nizmi, ki naj višino sredstev sproti prilagajajo. 3. Italijanska vlada naj prepričano nadaljuje z izvajanjem vseh tistih določil zaščitnega zakona, ki niso vezana na določitev teritorija. 4. V novem volilnem zakonu naj bodo zaobjeta določila, ki naj zajamčijo zastopnost slovenske narodne skupnosti v italijanskem parlamentu. 5. Ob obnovi konvencije z RAI, ki bo predvidevala tudi

videmsko pokrajino, bo potrebna okrepitev operativne strukture (trenutno je na voljo le pol ure dnevnega televizijskega programa). Kritično je stanje tudi glede zaposlenih na programskem oddelku, saj

v spremembi zakona o založništvu. 7. Projekt dvojezične šole v Špetru (edina v videmski pokrajini), ki se je rodila kot privatna šola v 80. letih in je bila podprta s strani zakonodajne oblasti, gre nadaljevati in nadgraditi z uvedbo poučevanja slovenskega jezika za dodatno triletno (nižja srednja šola). To bo dijakom omogočilo, da pridobijo vsaj minimalno jezikovno znanje, ki jim lahko omogoči ohranitev in utrditev materinega jezika.

8. Dekret Scajola, ki je s posiljevanjem smisla zaščitnega zakona uvedel izključno enojezične osebne izkaznice, gre preklicati.

Zakon 482/99:

Zakon 482/99 sloni na treh glavnih stebrih: a) raba manjšinskih jezikov v javni upravi, b) poučevanje jezikov v javnih šolah, c) dostop do državne televizije. Med pomembnejšimi zakonodajnimi ukrepi 482/99 gre poudariti pomanjkanje finančnih sredstev za organizacije. Predlagamo dodatno financiranje v višini 2,5 milijona evrov letno, ki naj bo namenjeno organizacijam (telesom) za „koordinacijo in predloge“, ki jih zakon izrecno omenja. Zadnji finančni zakon je hudo oklestil finančno dotacijo zakona 482/99, kar je politično nerazumljivo in neupravičeno. Zato italijansko vlado pozivamo, da zakonu čimprej vrne odvzeta finančna sredstva.

Rešitev gre poiskati v zadnjih letih ni prišlo do domaščanja osebja, ki se je upokojilo. Programski oddelki so izgubili upravno avtonomijo, ki jo gre nujno ponovno pridobiti z imenovanjem ravnatelja. 6. Primorskemu dnevniku in manjšinskima tednikoma oz. periodičnemu tisku je potrebno zagotoviti primerna finančna sredstva, ki naj upoštevajo njihovo vlogo in specifično. Rešitev gre poiskati

v spremembi zakona o založništvu.

7. Projekt dvojezične šole v Špetru (edina v videmski pokrajini), ki se je rodila kot privatna šola v 80. letih in je bila podprta s strani zakonodajne oblasti, gre nadaljevati in nadgraditi z uvedbo poučevanja slovenskega jezika za dodatno triletno (nižja srednja šola). To bo dijakom omogočilo, da pridobijo vsaj minimalno jezikovno znanje, ki jim lahko omogoči ohranitev in utrditev materinega jezika.

8. Dekret Scajola, ki je s posiljevanjem smisla zaščitnega zakona uvedel izključno enojezične osebne izkaznice, gre preklicati.

Zakon 482/99:

Zakon 482/99 sloni na treh glavnih stebrih: a) raba manjšinskih jezikov v javni upravi, b) poučevanje jezikov v javnih šolah, c) dostop do državne televizije. Med pomembnejšimi zakonodajnimi ukrepi 482/99 gre poudariti pomanjkanje finančnih sredstev za organizacije. Predlagamo dodatno financiranje v višini 2,5 milijona evrov letno, ki naj bo namenjeno organizacijam (telesom) za „koordinacijo in predloge“, ki jih zakon izrecno omenja. Zadnji finančni zakon je hudo oklestil finančno dotacijo zakona 482/99, kar je politično nerazumljivo in neupravičeno. Zato italijansko vlado pozivamo, da zakonu čimprej vrne odvzeta finančna sredstva.

Ratificiranje Evropske listine o deželnih in manjšinskih jezikih:

Med prioriteta nove zakonodajne dobe gre točko obravnavati z največjo nujnostjo. Italijanski parlament namreč še ni ratificiral Evropske listine o deželnih in manjšinskih jezikih Sveta Evrope. Prejšnja vlada je predstavila zakonski predlog, ki ga je sprejela poslanska zbornica, medtem ko ga je pristojna komisija senata preložila. Zato, da se pospeši postopek ratificiranja, predlagamo ponovni prevzem zakonskega osnutka, ki ga je bila sprejela poslanska zbornica (v Senatu s številko 2545). Ratificiranje Evropske listine o deželnih in manjšinskih jezikih, ki je bila sprejeta v Strasbourgu 5. novembra 1992 in je stopila v veljavo 1. marca 1998, predstavlja eno od ključnih dejanj v sklopu obvez italijanske države na področju varstva jezikovnih manjšin. SKGZ in SSO torej pozivata k naglemu prehodu v senat in k dokončnemu ratificiranju.

Statut FJK:

Smatramo za pomembno, da italijanski parlament potrdi (z dvojnimi branjem) novi statut Avtonomne dežele FJK, v katerem so predvidene tudi pomembne novosti, ki zadevajo slovensko manjšino in druge manjšinske jezikovne skupnosti.

Rudi Pavšič,
predsednik SKGZ
Drago Štoka,
predsednik SSO

Molitvena osmina za krščansko edinost

Teden krščanske edinosti

Vsako leto med 18. in 25. januarjem obhajamo molitveno osmino za krščansko edinost. Že tri desetletja pripravljajo osnutek molitvene osmine razne ekumenske skupine po svetu, ki združujejo katoličane in pripadnike drugih krščanskih Cerkv ali skupnosti. Osnutek za letošnji molitveno osmino je pripravila ekumenska skupina iz Umlazi blizu Durbanu v Južnoafriški republiki.

Geslo molitvene osmine za leto 2007 je vzeto iz Markovega evangelija in se glasi: "Gluhim daje, da slišijo, nemim, da govorijo" (Mr 7, 37). Iz teh besed sledi povabilo vsem krščanskim Cerkvam in vernikom, naj molimo in skupaj si prizadevamo za edinost in se hkrati povežemo v odzivanju na trpljenje ljudi. Jezus je ozdravil človeka, ki je bil gluh in nem. Evangeljski dogodek nam govori o božjem Jezusovem usmiljenju in ozdravljenju človeka, ki je naposled slišal in govoril oz. slišal o čudovitih

Gospodovih delih in jih z vso močjo oznanjal. Tako Kristus ozdravlja svojo Cerkev, da spet sliši in poslušaja Njegov glas ter more oznanjati Jezusov evangelij vsem ljudem. Posebej še tistim, ki so v stiski ali v trpljenju. Južnoafriška ekumen-

pandemije Aidsa. Zato so želeli ekumenski delavci izraziti solidarnost s trpečimi in jim ponuditi vso potrebno pomoč, da se zlasti mladi izveležejo iz tega obroča trpljenja in pomanjkanja izobrazbe in zaživijo bolj perspektivno

skupina je tu razmišljala o težkih razmerah prav v Umlazi, predmestju Durbanu, kjer je večinsko črnko prebivalstvo in je v preteklosti trpelo zaradi apartheida in tudi sedaj živi v revščini, brezposelnosti, emarginaciji, zlasti trpi zaradi

prihodnost. Vsi člani različnih krščanskih skupin so poklicani, da pomagajo vsem prizadetim. V tem vidijo poklicanost Cerkev in skupni pomoči, ki lahko pokaže na edinost Cerkev. Kakor je nekoč dejal anglikanski škof Desmond Tutu,

da je apartheid izziv za razdeljeno Cerkev, tako je danes Aids izziv za vse kristjane. Kristusov duh, ki deluje v različnih Cerkvah ali skupnostih, nas usposablja, da se sklonimo k ljudem v potrebah in tako preko trpljenja obnovlja edinost kristjanov, tudi preko bolečega izkustva. Južnoafriški kristjani se zavedajo, da so razdeljeni v različne Cerkev in da obstajajo znamenja te delitve, ki so nastala pred več stoletji

na povsem drugem delu sveta in so jih oni podedovali. Kristjani v Umlazi so začeli razmišljati o skupni krščanski poti, ki vodi do trpečega človeka. Gluhonemi ozdravljenec je mogel slišati Jezusovo besedo in je nato mogel povedati in oznaniti, kar je doživel po

Jezusovem usmiljenju, in tako postal priča čudežnega dejanja. Podobno naj bi bolni in trpeči zaradi Aidsa čutili medsebojno krščansko pomoč in solidarnost ter tako pričevali za krščansko edinost.

JM

GORICA Maša ob 25-letnici smrti nadškofa Petra Cocolina

"Edinost ni utopija, ampak resnično upanje"

Kljub globokim ranam, ki so še vedno prisotne med različnimi narodi na naši zemlji, ima Cerkev pomembno nalogo pri spodbujanju sprave in miru. Dokazati mora, da sestavljajo Italijani, Slovenci in Furlani eno in edino cerkveno skupnost, ki mora biti vzor tudi civilni družbi, kajti "edinost ni utopija, ampak resnično upanje." To je bila ena najmočnejših misli, ki jo je tržaški škof msgr. Evgen Ravignani izrazil med homilijo pri slovesnem bogoslužju ob 25-letnici smrti goriškega nadškofa Petra Cocolina v goriški stolnici v četrtek, 11. januarja. Obreda so se poleg velike množice, ki je pela in molila v goriških jezikih, udeležili prefekt Di Lorenzo, župan Brancati in podpredsednica pokrajinske uprave Demartin. Glavni mašnik, nadškof Dino De Antoni, je na začetku

žati trpečim in tistim, ki so izgubili upanje. Cenili in spoštovali so ga mladi, duhovniki in laiki: v prvih je videl mladost Cerkev, ki se obnovlja; z drugimi je delil čas pomembnih izbir po drugem vatikanskem koncilu; tretjim je dal novo vlogo in jih pritegnil, da so se čutili soodgovorne za to, kar se dogaja sredi Božjega ljudstva. Doživel je tudi grenke trenutke nerazumevanja in sporov, tudi na Tržaškem, saj je tam bilo stanje "zapleteno in težko". Veliko si je prizadeval za edinost med ljudmi, je poudaril msgr. Ravignani, saj je bil človek naše zemlje. V duhu bratstva in dialoga je iskal

povedal, da je pravilno in primerno, da "ljubimo, čuvamo in posredujemo" spomin na pastirja, ki je s svojim življenjem počastil to zemljo. Zahvalil se je somaševalcu msgr. Ravignani, ki z gledno nadaljuje apostolsko zavzetost msgr. Cocolina, ki je vodil tržaško Cerkev v dveh letih pred škofom

Bellomijem. Še vedno se živo spominja 11. januarja pred 25 leti, je v homiliji povedal msgr. Ravignani, saj je tisti dan močno pretresel. Nadškof Peter je bil očetovski, ljubezniv in nežen; z veliko občutljivostjo je iskal ljudi, ki so se izgubili, da bi jim z objemom vrnil življenje, v tišini se je znal pribli-

poti, da bi nas razlike ne delile, ampak bile za vse vir bogastva. Veliko je naredil tudi za razvoj misijonov, saj je bil trdno prepričan o tem, da Cerkev brez misijonske razsežnosti ni prava Cerkev. "Ta škof," je sklenil pridigar, "nas je imel rad. S Kristusovim srcem, vedno!"

DD

3. NAVADNA NEDELJA

Neh 8, 2-4a. 5-6. 8-10; Ps 19; 1 kor 12, 12-30; Lk 1, 1-4; 4, 14-21

Molitvena osmina za edinost kristjanov doseže z nedeljo, 21. januarja, središče osmine in našega hrepenenja po ljubezni do Boga in do vseh ljudi, še posebej do kristjanov, saj smo še precej razdeljeni.

Zato nas tudi letošnji Gospodov dan dramatično spodbuja k edinosti, za katero je Jezus molil tik pred aretacijo in smrtjo. Že prej oz. celo življenje je priporočal edinost med učenci najprej. Edinost pa je samo po Jezusu in v Jezusu. Temelji namreč na ponižni ljubezni. Zato umirva noge drugim. Jezus je dal zgled (Jn 13, 4 nss). Seveda ni skrival, zagrinjal zla (1 Pt 2, 16). Saj je Judu Iskarijotu ostro očital izdajo, toda tako da apostoli niso mogli razbrati, na koga je mislil, ko je govoril o izdajalstvu (Jn 13, 28); nanje vse pa je legel sum, ki je zastupil prijateljsko ozračje pri zadnji večerji (v. 21). Računal je tu-

di na reakcijo Simona-Petra, ki je pozneje dejansko prišla na dan, ko je z mečem udaril po uhlju služabnika velikega duhovnika (Jn 18, 10-11). Jezus je izkusil tudi sam stisko, ki jo je napovedal tudi apostolom (Jn 16, 31-33). Vendar pove, da je z njim Oče, ki ga bo rešil v vstajenje (v. 32).

Jezus daje učencem novo zapoved: ljubijo naj se med seboj! "Potem bodo vsi spoznali - govorili, da ste moji učenci, če boste med seboj imeli ljubezen" (Jn 13, 34-35).

Prvo berilo, ki je iz Nehemijeve knjige, je lepo izbrano tudi za naš čas. Opisuje namreč vneto in gorečnost za vero, za postavo, pokončnega laika, ki je voditelj Izraelskega ljudstva v Babilonskem izgnanstvu. Dela pa družno s pismoukom in duhovnikom Ezro.

Narod je bil Nabukodonozor skoraj popolnoma uničil. Še pred njim si ljudje niso opomogli. Napadi na Judejo in celotno Palestino in zlasti na Jeruzalem in tempelj, ki sta bila središči obstoja in delovanja, tako verskega kakor političnega Judov, so že prej zamajali Asirci l. 722/721 pr. Kr. Najhušje pa je prišlo po Babiloncih l. 587 pr. Kr.

Nehemija in Ezra sta začutila nujnost pozidave Jeruzalema in templja v njem. To je tudi podoba današnjega iskanja edinosti v veri in nravi po kristjanih, ki smo še vedno potrebni skupnega nastopa za edinost vseh, kakor je Jezus priporočal apostolom in po njih vsem verujočim (Jn 17). Dandanes je to problem in skrb vseh vernih ljudi po celem svetu. Zato obhajamo teden edinosti.

Nehemija in Ezra sta postavila vse na postavo, na Sveto pismo. V omenjenih možeh gledamo tudi naše žene in moške, ki se trudijo za edinost vseh. Sledijo vabilu Cerkev k molitvi za edinost vseh v Kristusu. V tednu edinosti beremo iz Svetega pisma in veliko molimo v ta namen. Temu lahko rečemo tudi, da molimo in delamo za božje kraljestvo.

Nehemija bere ljudem Božjo besedo do poznega popoldneva. Ljudstvo poslušajo spodbudo za versko življenje, ki je podlaga za obstoj in napredk. Obžalujejo grehe, zlasti odpad od Boga. Sklenejo pa javno pred vsemi poboljšanje. Šele nato se lotijo pozidave mesta in templja, ker so prepričani, da jih bo Bog v vsem podprl. To je tudi današnji problem. Zaradi tega se zav-

Komentar

Kdaj kdo govori v imenu Cerkev?

To vprašanje se zastavlja velikokrat, čeprav je lahko postavljeno tudi v drugačni obliki. Ko govorimo, najprej govorimo v svojem imenu in šele potem v imenu koga drugega. Če spregovori predsednik kakega društva, najprej spregovori v svojem imenu in šele potem razgrne probleme ali odpre pogovorno o družtvu samem, saj on najprej pove, kako on vidi določene stvari pri društvu samem. To so običajno njegovi pogledi, ne pa nujno tudi pogledi članov društva. S pogovorom pridemo do spoznanja, kakšni so skupni problemi in kateri so problemi posameznika, ki je član tega društva.

Nekaj podobnega se dogaja tudi v Cerkvi. Vse prevečkrat se reče: »Cerkev govori.« Pri poročilih slišimo, da je ta in ta govoril v imenu Cerkev ...

Najprej moramo razčistiti vprašanje: »Kdo govori v imenu Cerkev in kdaj?« Če se kdo skli-

zadeve. (Koliko napak je bilo na tem področju storjenih v našem zamejstvu!)

Krščanski politiki velikokrat doživljajo »hladen tuš« tudi s cerkvene strani. Velikokrat pričakujejo, da jih bo Cerkev podprla, pa jih ne. To se dogaja predvsem tedaj, ko je v ospredju problem, pri katerem ne gre samo za etično (moralno) načelo, ampak je v ozadju izrazit politični namen.

Pri vsakem političnem delovanju je odgovorna tista oseba, ki je nosilec neke politične funkcije, ne glede, kateri stranki pripada kot tudi ne glede na to, kakšno je njegovo prepričanje. Odgovornost tokrat nosi oseba sama!

Cerkev je dolžna zaščititi politika samo tedaj, če se je ta najprej posvetoval s cerkvenim vodstvom in po posvetu zagovarjal stališča, ki mu jih je Cerkev svetovala. Zastavlja pa se zopet vprašanje, ali je to dobro. Nekateri vztrajajo pri stališču, da je takšno početje za

cuje na cerkveni dokument, še ne govori v imenu Cerkev. V imenu Cerkev govorijo poleg papeža samo škofje in tisti, ki so jih ti pooblastili.

Ko se kak politik sklicuje na cerkveni dokument, je to lahko v laični družbi problematično. Njegova naloga je, da se vsekakor seznani s cerkvenimi dokumenti, ki bi jih vključil v razpravo, če ti potrjujejo cerkveno stališče, je to pravilno. Cerkev pa se lahko postavi samo na stališče, da je ta in ta stvar zanjo, po njenem učenju, sprejemljiva ali nesprejemljiva. Če pa bi se Cerkev vtaknila v področje organiziranosti kake vlade kot tudi v politične odločitve, bi bilo narobe, ker tja se ne sme vtikati. To namreč bi pomenilo, da je tokrat Cerkev prestopila mejo, ki je postavljena v načelu ločitve Cerkev od države. Prav to načelo obema, Cerkvi in državi, zagotavlja nevmešavanje v njune notranje organizacijske in tudi kadrovske

Cerkev nespametno, ker bi s tem Cerkev lahko prestopila mejo svoje pristojnosti in s tem šla v klasičen primer klerikalizma. Takšne primere poznamo tudi v našem okolju v polpreteklem času, ki pa nam niso bili ne v čast in še manj v korist!

Cerkev mora ostajati na svojem področju, to sta področji vere in morale - in se ne sme vmešavati v področje upravljanja, ki je v lasti oblasti. Dolžna je povedati, svoje mnenje, se z oblastjo dogovarjati, nima pa Cerkev pravice vtikati se v organizacijo in strukturo države same. Vsako državo vodi politika vladajočih strank. Ta mora imeti svojo avtonomijo, kot jo mora imeti pri vodenju Cerkev tudi Cerkev.

Vse te poglede imamo velikokrat zamagljene, pa vendar so izrednega pomena, saj se dotikajo občutljivih področij, odražajo pa obenem kulturo politike, v danem okolju.

Ambrož Kodolja

Kratke

Natečaj Jaslice pri nas

Sveta družina, štalca in pastirčki, ob njih pa običajno tudi smrečica z lučkami in okraski. Tradicionalne scenografije, ob njih pa povsem izvirne ideje in materiali ali prave mojstrovine in obrtne spretnosti. Natečaj Jaslice pri nas doma je tudi letos naletel na velik uspeh. Na štmavsko društvo Sabotin je prišlo 31 prijav, za kar je posebna strokovna komisija v dneh po Božiču obiskala vsako družino posebej. Na vsakem domu so komisarji imeli polne roke dela, saj so jaslice poslikali, posneli in si jih pozorno ogledali; oceno sestavlja namreč več elementov, od prvega vtisa do kreativnosti, pa tudi mah, luči in gibanje so pod drobnogledom. Odgovorno delo komisarjev so opravili Maurizio Corsi, Betty Marusic in Irenka Ferlat. Letos so pobudo izpeljali dvanajstič, od začetnih domov v Štmavru so tudi letos prišle na svoj račun družine v sosednjih krajih, Oslavju, Pevmi in Podgori, komisarji pa so se tudi tokrat podali čez Sočo, in sicer v samo Gorico.

Fotografski informativni bilten Kulturnega doma Gorica o sezoni 2005-2006

Pred kratkim je izšel Informativni bilten Kulturnega doma v Gorici - Sezona 2005/06 v fotografski obliki. Postal je že ustaljena tradicija v okviru delovanja Kulturnega doma in letošnja številka, poleg "trojezične" naslovne strani, vsebuje uvodne članke v slovenskem in italijanskem jeziku. Gre za fotografski pregled bogatega letnega dogajanja. Slike spremljajo tudi teksti, ki uokvirjajo delovanje, opozarjajo na pomembne obletnice in predstavljajo novosti v goriškem rostoru. Posebna pozornost je tokrat dodeljena 25-letnici Kulturnega doma z uvodniki predsednika SKGZ Rudija Pavšiča ter predsednika in ravnatelja doma Borisa Perica in Igorja Komela. Posebna stran je dodeljena čestitkam ob jubileju (V. Brancati, M. Budin, M. Brulc, E. Gherghetta, L. Semolič, J. Malle (Celovec), M. Sukič (Monošter H), M. Marinčič, P. Jarc (Nova Gorica), V. Sivilotti, V. Kreslin itd.) ter predstavnikov sredstev javnega obveščanja (J. Paljč, A. Bellavite, R. Covaz, V. Compagnone, M. Apollonio, N. Cossar, D. Udovič itd.). Fotografski pregled sezone pa še posebej izpostavlja festival Across the border 2006, oz. glasbeni projekt "Preko-4-Oltre 2006", "Koncertu na meji 2006" z južnoameriškimi ambasadorji salse Mercadonegro, ki je privabil na skupni trg obeh Goric preko 6 tisočglavo množico, komični gledališki festival v treh jezikih Komigo 2006, delovanje sprejemnega centra Gradina v Doberdobu itd. Bilten zajema vse sklope pestrega delovanja v raznih prostorih Kulturnega doma: od gledališča, glasbe, srečanj z avtorji, likovnih razstav, pa vse do otroške, šolske, športne in rekreativne dejavnosti. V sezoni 2005-06 je v KD potekalo skoraj 250 kulturnih in drugih prireditev. Za izid biltena je poskrbel Upravni odbor KD v sodelovanju z zadrugo Maja in številnimi sodelavci.

Revija Isonzo Soča o Novi Gorici

Dvojna številka za skupnih 72 strani z eno samo vsebino, in sicer Nova Gorica. Mesto, ki je zrastle po podpisu pariške mirovne pogodbe in predstavlja še danes za veliko večino Goričanov pravo neznanost. Malokdo zna povedati, kako deluje šolski sistem, kje se nahajajo gledališča ali katere so športne dvorane. In ker je poznavanje podlaga za kakovostno sodelovanje, je razlaga za tako vsebino vsa tu; in pa seveda v poslanstvu revije Isonzo Soča, ki od nastanka objema goriško območje kot skupne večjezične prostor; in ki jo zaradi dvojne imena, pa ne samo zato, v marsikaterem goriškem kiosku radi skrivajo nekam v kot ali pod druge časopise. Po mnenju urednika Stasija se je pri Goričanih v zadnjem štiriletju nekaj le premaknilo, vendar pred sodki ostajajo, zanimanje za dogodke v Novi Gorici je, pa ne kot bi si ga zaslužila. Tudi zato je tokratna revija izšla v isti nakladi kot prejšnje.

Darovi

Za misijonarja Danila Lisjaka: M.T. 120,00 evrov.
Za lačne otroke po svetu: N.N. 25,00 evrov.
Za Novi glas: Zora Kenda 5,00 evrov, Minini Zofija 5,00 evrov.
Za Kulturni center Lojze Bratuž: ob 23. obletnici smrti

predragega očeta dr. Antona Kacina darujeta Marija in Metka 100,00 evrov.

Čestitke

Dobrodošla Marta in vse najboljše! Čestitke mami Damijani in očetu Robertu. "Komelvcii"

PROSVETNO DRUŠTVO ŠTANDREŽ

SVETA DEŽELA
v besedi in sliki

Fotografske posnetke predvaja Damjan Paulin

Štandrež, spodnja dvorana župnijskega doma Anton Gregorčič
torek, 23. januarja 2007, ob 20. uri

POD POKROVITELJSTVOM ZVEZE SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

KCLB ZSKP Iskrivi smeh na ustih vseh

Z Beneškim gledališčem komičen pogled v skrite koticke duše

Ko izzvenevajo božične melodije, ki nam polnijo srce z željo po boljšem in globljem življenju ob rojstvu našega Odrašenika, se nam zahoče podaljšati sladke naklepe tudi s ščepcem optimizma in kančkom blagodejnega smeha, ki vedri duha ob skorajšnjem srečanju z najbolj norim obdobjem v sončnem letu, s pustnim časom. In prav za uvod v predpustni čas sta si pred devetimi leti Kulturni center Lojze Bratuž in Zveza slovenske katoliške prosvete omislila niz veseloiger ljubiteljskih odrov z dovolj zgovornim naslovom Iskrivi smeh na ustih vseh. S tremi komedijskimi nedeljskimi popoldnevi (14., 28. januarja, 4. februarja) in enim četrtkovim gledališkim večerom (1. februarja), ko bodo na vrsti najmlajši odrski ustvarjalci, bosta tudi letos KCLB in ZSKP odstrla zastor nad ljubiteljskim gledališkim ustvarjanjem naših zamejskih skupin. Ljubiteljski gledališki sok nas vselej preseneča s svojo sočnostjo, pristnim žarom in z nesebično predanostjo, ki jih ne moremo zaslediti v poklicnih gledališčih.

Uverturna predstava letošnje izvedbe Iskriivega smeha je bila v nedeljo, 14. januarja, ko so v veliki dvorani KCLB pred ne ravno zadovoljivim številom gledalcev igralci Beneškega gledališča Čedad, pod režijskim vodstvom

Marjana Bevka, uprizorili izvirno komedijo *Poletje gre h koncu*, dramski prvenec domačina iz Špetra Marca Martiniča, ki je k skupini pristopil pred tremi leti in tako začel odkrivati svoje korenine. Duhoviti tekst, v katerem se humor ožarjene zrcalijo vsakdanje stiske današnjega človeka zaradi stresnega življenja in velikih ter malih skrbi, se suče okrog psihiatra, ki bi bil raje politik ali kardinal kot pa zdravnik, in njegovih pacientov, ki se imajo za Napoleona, Julija Cezarja, Kleopatro in Marijo Terezijo, ter edine trezne osebe, psihiatrove asistentke, ki s križankami preganja svoje neznanje. Besedilo, odeto v barvitost beneškega narečja, je priredila Marina Cernetig, ki je v igri temperamentno odigrala vlogo stare učiteljice, celovito in čvrsto dramsko strukturo pa je literarni podlagi pridral režiser, čigar dolgoletno strokovno prizadevanje med beneškimi gledališkimi ljubitelji je bilo tudi tokrat razvidno iz dobrega kolektivnega nastopa. Igralci Miche-

Foto DP

Qualizza-dr. Mraz, Emanuela Cicigoi-asistentka Sofia Michelle Soledad, Adriano Gariup-šofer Guido, Roberto Bergnach-občinski konsiljer Roman, Ana Bernich-farmačista Ijuba ter Marina Cernetig-stara meštra Marina so v prijetni razgibanosti igre slikovito in zavzeto posebili svoje čudaške like in tudi z mimičnim poudarkom in učinkovitostjo gibov skušali čim boljše opisati njihove psihološke motnje. Ob minimalnih scenjskih elementih in rekvizitih so replike zveneje tudi kot vprašanje, kje se začinja norost in kdo je pravzaprav nor. V predstavi sta sodelovala tudi Marco Martinig in Paolo Tomasetig kot

bolničarja, ki odpeljeta v bolnišnico zdravnika, potem ko je v blodnih mislih verjel, da je Kristus. Ob epilogu iz besed asistentke izvedemo, da je psihiatra v samostanu končno užival tisti mir, ki mu ga ni mogel posredovati poklic. Publika je iskreno zaploskala Beneškemu gledališču, ki je v KCLB odigralo prvo ponovitev svoje nove produkcije - premiera je bila namreč 6. januarja na Dnevu emigranta v Čedadu - in si z režiserjem prizadeva, da bi v svoj krog pridobilo čim več mladih sil. Tudi v tej perspektivi Bevka vodi gledališke delavnice oz. Zgornjega Posočja. Pri tem mu želimo veliko uspeha, njegovi hčerki, talentirani igralki Alidi Bevki, članici SNG Nova Gorica, pa iz srca kličemo, da bi čim prej okrevala in nas spet obilno obdarjala s svojimi dovršenimi in svežimi odrskimi stvaritvami!

Iva Koršič

Svetovni slovenski kongres Konferenca za Italijo
Pogled nazaj in naprej

Na sedežu v Gorici se je sestel Upravni odbor Svetovnega slovenskega kongresa - Konferenca za Italijo. Sejo je sklical in vodil predsednik Marjan Terpin. Pregledali so opravljeno delo v preteklem letu, ki je bilo posebej osredotočeno na možnost za večje sodelovanje in iskanje razseljenih Slovencev po Italiji. Osrednja manifestacija Konferenca je bila proslava 15. obletnice osamosvojitve Slovenije v goriškem centru Lojze Bratuž konec junija.

Poseben poudarek ji je dala prisotnost zunanjega ministra Dimitrija Rupla, junaka slovenske osamosvojitve generala Antona Krkoviča, slovenskega konzula v Trstu Jožeta Šušmelja, poslancev prvega sklica slovenskega parlamenta prof. Tomaža Pavšiča in Bruna Podversiča, močne delegacije Veteranov slovenske vojske s poveljnikom Srečkom Lisjakom na čelu ter seveda Polna dvorana slovenskih ljudi. Lep uspeh je doživela tudi 1. Konferenca slovenskih gla-

šbenikov iz sveta in Slovenije, ki je potekala v Novi Gorici in Gorici sredi septembra. Omembe vredno je zasedanje VI. rednega zbora Svetovnega slovenskega kongresa 1. julija 2006 v Števerjanu. Ob prisotnosti delegatov iz osmih držav (tudi iz Avstralije) so izvolili novo vodstvo in začrtali nadaljnje delovanje. Zbor je gostila Konferenca za Italijo. Navzoči so se pogovorili o nadaljnjem delu s posegi dr. Rafka Dolharja, Dina Del Medica, Franke Padovan in Mirka Humarja. Poleg sodelovanja z različnimi društvi in ustanovami ter delovanja v okviru skupne centrale SSK v Ljubljani bo osrednja priredi-

tev zadnje nedeljo junija, že tradicionalno srečanje posvečeno posebej Slovencev, ki živijo razseljeni po Italiji. Letos bo potekala v Čedadu ali okolici. Konferenca bo letos spomladi sklicala občni zbor. Dr. Karlo Brešan je podal finančno poročilo; prisotni so ugotovili, da je Urad za Slovence po svetu, na pobudo vodje Zorka Pelikana, nazakal Konferenci za preteklo leto nakazal le simbolično vsoto; Konferenca se je morala za delovanje financirati, kot vse od obnovitve leta 2000, iz lastnih prispevkov. Upamo, da bo delovanje SSK pravilno ovrednoteno.

Predsednik Marjan Terpin

VRH SV. MIHAELA Koledovanje, božičnica in še kaj

Za konec leta še mir in nasmeh!

Tudi PD Vrh sv. Mihaela se je poslovil od leta 2006. Še prej pa je božični čas prinesel društvu vsakoletno koledovanje in tradicionalno božičnico. V soboto, 23. decembra, so otro-

ci PD Vrh sv. Mihaela raznašali po hišah betlehemske lučke, ki so jo v vas prinesli skavti. Pri vsaki hiši so se ustavili, zapeli kak božični napev in izročili simbol miru, po katerem hrepenimo in ga stalno iščemo vsi.

Niso se odprla vrata vseh hiš, marsikdo pa jih je prav nestrno pričakoval, saj so prinesli radost in otroško razposajenost. Otroci so se za kosilo odpočili ob "paštašuti", popoldne pa so se v društveni sobi še posladkali z bonboni in sladkarijami, ki so jih prejeli med potjo. Iz leta v leto pobuda uspeva vedno bolj, o čemer pričča vedno večja udeležba otrok. Božičnica je potekala na dan družine, 31. decembra, po jutranji maši v cerkvi sv. Lovrenca. V režiji Tatjane Devetak so otroci prikazali zgodbo *Nasmeh*. Nabito polna cerkev je vneto poslušala "dedka", ki je družini pripovedoval o Adamu, ki se ni znal nasmehni. Bog pa je Adamu spregovoril in mu zupal, da nasmeh prihaja iz srca; da je trenutek sproščenosti in iskrenosti, v katerem pozabimo na razočaranja in na grde misli. Dodal je, da je nasmeh dragoce-

no bogastvo, ki ga vsi imamo in ga ne smemo ne skrivati in ne z njimi varčevati. Nasmeh sočloveka razveseli. Te besede so sklenile božičnico, jutro pa se je končalo z obdaritvijo otrok. Vsak pevec otroškega zbora in mladinske skupine, pevovodje in pomočniki so prejeli darilo kot zahvalo za sodelovanje v vsem letu in kot spodbudo za naprej. Leto 2006 je bilo res bogato. Novo leto bo zaznamovala nova pevka soba v cerkvi. Izziv je društvo uresničilo z župnikovim dovoljenjem ter s pomočjo Piera Brumata in Claudia Uliana, ki sta cerkveno podstrešje prepletkala, popravila pod ter v njem uredila novi sedež društva. Župniku Viljemu Žerjalu, Pieru in Claudiju gre iskrena zahvala. Ob koncu še zahvala Tjaši Devetak, Luci Brumat in Karen Uliani za sodelovanje pri božičnici ter Nerini Devetak, ker si prizadeva za društveno delovanje, uresničuje pobude in nudi potrebno pomoč v organizaciji letih.

TMD

Odlično obiskan koncert božičnih melodij v pevski cerkvi

Zbor Jacobus Gallus in harmonikarski orkester pričarala duha po Božiču

Čeprav je božični čas že mimo, je božični koncert, ki so ga 13. t.m. v cerkvi sv. Silvestra v Pevni priredili KD Sabotin, župnija, krajevna skupnost Pevma-Oslavje-Štmauer in Zveza slovenske katoliške prosvete, privabil in razveselil veliko množico ljudi.

Mešani pevski zbor Jacobus Gallus iz Trsta je pod vodstvom zborovodje Matjaža Ščeka takoj ustvaril začarano božično vzdušje, ko je vstopil v cerkev ob notah švedskega Sommerpsalma. Nato je ob klavirski spremljavi Marka Sancina izvrstno odpel šest božičnih pesmi Ivana Ščeka na besedilo p. Križostoma, za kar si je prislužil dolg in tople aplavz. V drugem delu koncerta je nastopil harmonikarski orkester GM Synthesis 4, s katerim skupina odličnih glasbenikov uveljavlja vrednost harmonike v svetu resne glasbe. Pod vodstvom dirigenta Claudia Furlana, s katerim je orkester doslej požel ce-

lo vrsto najvišjih nagrad v Italiji in tujini, je tudi tokrat dokazal, da je klasična harmonika zlahka instrument s široko izraznostjo, ki nudi možnost raznovrstnega poustvarjanja različnih glasbenih zvrsti. Sestav je pod oboki s poslikavami Toneta Kralja izvedel znano Jingle bells, nato zelo lepo Kaj se vam zdi... v priredbi Aleksandra Ipavca, na koncu pa bolj ali manj znane evropske božične utrinke. Tretji del koncerta je uvedel čudoviti Bachov koral iz kantate BWV 147 Jesus bleibet meine Freude, ki sta ga skupaj čvrsto izvedla zbor Gallus in harmonikarski orkester. Številno občinstvo pa se je kar razživel ob znani duhovni Oh, happy

Foto DPD

day, pri kateri je ob zboru in orkestru v svojem jazzovskem slogu zablestela že uveljavljena solistka Martina Feri. V isti zasedbi smo lahko slišali še znano Sam sanjam, da je spet Božič (White Christmas), kot dodatka pa še enkrat Oh,

happy day in priredbo Gruberjeve Svete noči. Ob koncu res prijetnega in uspelega večera sta se izvajalcem v imenu prirediteljev zahvalila Lovrenc Persoglia in Matjaž Pintar.

DD

Pastoralno središče sv. Ivana - SD Sončnica

Igrica o Snežici in umetnine dveh domačinov

O tem, kaj pomeni imeti čisto otroško srce in kako velik dar je otrok, se je lahko prepričal, kdor se je v nedeljo, 14. januarja, po jutranji maši v pastoralnem središču pri sv. Ivanu v Gorici udeležil praznika, ki sta ga pripravila duhovnjaki in Skupnost družin Sončnica. Gostje, mladi člani Radijskega odra iz Trsta pod vodstvom zanesljive mentorice prof. Lučke Susič, so namreč v Močnikovi dvorani predstavili rusko pravljico Snežica. Matjuška Larisa in batjuška Vasilij sta ob pogledu na brhka dekletca, ki so pričakovala sv. Miklavža, naredila sneženo punčko, saj nista imela otrok. Ob tem sta sama pri sebi izrazila željo po otroku. Zaslila sta veter in kraguljčke: mala nežna snežakica je odprla rjave očke in z veseljem napolnila njuno življenje. Očka je kmalu zbolel; rešila ga je prav mala Snežica, ki se ni bala Mrazka in je edina zmogla izruti korenino korena lečena. Ob prvem pomladnem soncu pa se je Snežica začela taliti. Žarki so jo prisilili, da se je za tekla v senčne doline daljnega in mrzlega severa. Staršem in

štirim vedrim prijateljicam pa je obljubila, da se bo na jesen vrnila. Zgodbica je res številnim otrokom in drugim navzočim, ki so do zadnjega kotička napolnili dvorano, segla do srca. Obetavnimi mladi nastopajoči - ki očitno skrbno gojijo tudi lep slovenski jezik!

Jolanda Žigon in Anton Podveršič

Foto DPD

- so namreč zelo prisrčno odigrali svoje vloge in s svojo spontanostjo prepričali občinstvo. Prav lepi so bili kostumi, pa tudi glasbena kuli-

sa. V tednu pred nastopom je vodja dušnopastirskega središča g. Marijan Markežič opremil dvorano: dodal je rdeče kulise, ozvočenje in

nekaj scenskih panojev, tako da je bila - čeprav majhna - vseeno primernejša za tak nastop. Sam nam je povedal, da je bil s praznikom posebno zadovoljen tudi zato, ker so mu navdušeni mladi farani še isti dan povedali, da bi tudi sami radi začeli hoditi po stopinjah tržaških vrstnikov. Nedeljsko jutro v duhovnjaki je bilo še toliko lepše, ker so bila na zidovih in policah dvorane razstavljeni dela dveh zvestih župljanov-amaterskih umetnikov: slikarska dela gospe Jolande Žigon in leseni izdelki gospoda Antona Podveršiča. Svojo dušo vlagata v enkratne mojstrovine, zato jima iskreno čestitamo! Hvala jima tudi zato, ker sta hotela sadove svojega veselja deliti s celotno skupnostjo sv. Ivana.

DD

Štandrež

Pred 10 leti je umrl dušni pastir Jožef Žorž

Minilo je deset let, odkar nas je za vedno zapustil dušni pastir Jožef Žorž. Čeprav je bilo dušnopastirsko delo zanj največja in najbolj vzvišena skrb, je svoje talente in energije razdal tudi za druge dejavnosti, o katerih je menil, da lahko dopolnjujejo in bogatijo njegovo pastirsko in duhovno delovanje. V tem je popolnoma uspel in to predstavlja njegovo duhovno in narodno veličino. Ko je prišel v Štandrež za župnika l.

1960, se je takoj lotil dela. Umetniku Tonetu Kralju je zaupal poslikavo štandreške cerkve, ki je tako postala bolj privlačna in prijetna za verske obrede, pa tudi za tiho in zbrano meditacijo. Kot odlični pevec je navduševal mlade za cerkveni zbor, kot velik in neomahljiv narodnjak pa jih je vzpodbujal za slovensko narodno pesem. Njegov lepi in barviti bas je bogatil cerkvene obrede, njegova stalna in vztrajna prisotnost na pevskih vajah je bila vsem v

zgod. Štandreški skupnosti je vedno stal ob strani, ko se je borila za zaščito svoje zemlje ter za ohranjanje etničnih in gospodarskih značilnosti vaše skupnosti. Da bi se predvsem mladina lahko zbirala in delovala v primernih prostorih, se je lotil gradnje večnamenskega verskega, vzgojnega in kulturnega središča Anton Gregorčič, ki je takoj po odprtju l. 1965 postalo prava gonilna sila za vse, kar se je dogajalo in kar se še danes dogaja v fari. Vsebinsko pa so dale njegove pobude za ustanovitve in okrepitev otroškega in mladinskega zbora, glasbene šole,

dramske skupine, skavtskega voda in še marsičesa drugega. Njegova je zasluga, da se je župnišče preselilo na glavni trg, tik ob cerkev. Njegove intuicije in pobude so rodile bogate sadove. Več desetletij je vzgajal in duhovno bogatil šolsko mladino v domači osnovni šoli Fran Erjavec. Imel je prijazen in spoštljiv odnos do vseh, vsem je rad pomagal. Sam pa je živel zelo skromno. Za zgled in za vse, kar je velikega in malega naredil, smo mu vedno bolj hvaležni. Gospod župnik, še enkrat najlepša hvala!

Hvaležni štandreški farani

Obvestila

Novi glas vabi na 10-dnevno potovanje na Kitajsko od 15. do 24. maja letos. Spored potovanja in informacije dobite na upravi NG v Gorici in na uredništvu v Trstu. Vpišite se čimprej, najkasneje do 15. februarja.

V župnijski dvorani v Doberdobi bo v petek, 19. januarja, ob 20. uri, skupina Žar Društva Most iz Ajdovščine predstavila dramski prizor z Gregorčičevo poezijo pod naslovom: Nazaj v planinski raj. Vljudno vabljeni!

Združenje prostovoljnih krvodajalcev Gorica vabi krvodajalce in prijatelje na koncert Godbe na pihala krvodajalcev iz Vileša, ki bo v nedeljo, 21. januarja, ob 17.30 v Kulturnem centru Lojze Bratuž v Gorici.

Stranka Slovenske skupnosti - sekcija Sovodnje vabi člane, somišljenike in prijatelje na sejo, ki bo v ponedeljek, 22. januarja, ob 20.30 v Rupji (pevski dvorani). Razpravljali bomo o regulacijskem načrtu in proračunu.

SD Sončnica vabi na občni zbor, ki bo v četrtek, 25. januarja 2007, v Močnikovem domu pri sv. Ivanu v Gorici v prvem sklicu ob 19.30, v drugem sklicu pa ob 20.30.

Didaktično ravnateljstvo Gorica - ul. Brolo sporoča, da bo vpisovanje v prvi letnik otroških vrtcev in v prve razrede osnovnih šol za šolsko leto 2007/08 od 8. do 27. januarja 2007 s tem urnikom: od ponedeljka do petka od 10. do 13. ure, ob sobotah od 10. do 12. ure, ob sredo tudi popoldne od 15. ure do 16.30.

SSO obvešča, da je za sredo, 24. januarja 2007, sklican njen Deželni svet. Zasedanje bo potekalo v dvorani pevskih zborov v Devinu ob 19.00 v prvem sklicu in ob 20.00 uri v drugem sklicu. Vsaka članica ima pravico do enega delegata, zveze pa do dveh. Članice in Zveze naj svoje delegate čimprej sporočijo na sedež SSO-ja v Gorici na tel. 0481-536455, fax 0481-536324 ali elektronsko pošto: sso.go@activeweb.it.

RADIO SPAZIO 103

Slovenske oddaje (od 19.01. do 25.01.2007)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami iz Goriško 97.5, 91.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7, 99.5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, od ponedeljka do petka, od 20. do 21. ure. Spored:

Petek, 19. januarja (v studiu Andrej Baucon): Ob domačem ognjišču: Domače viže - Iz krščanskega sveta - Zanimivosti in obvestila - Vic tedna.

Ponedeljek, 22. januarja (v studiu Andrej Baucon): Sodobni sound - Živemu se vse zgodi - Zanimivosti in obvestila.

Torek, 23. januarja (v studiu Matjaž Pintar): Ali veste, da ... glasbena oddaja z Matjažem.

Sreda, 24. januarja (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: Bratuževo leto 2007. - Izbor melodij.

Četrtek, 25. januarja (v studiu Niko Klanjšček): Zvočni zapis: Posnetki z naših kulturnih prireditev. - Glasba iz studia 2.

PROSVETNO DRUŠTVO ŠTANDREŽ

Abonma ljubiteljskih gledaliških skupin

Prosvetno društvo Štandrež - Dramski odsek
Dušan Kovačević

BALKANSKI ŠPIJON

KOMEDIJA

Režija Jože Hrovat

Premiera: sobota, 20.1.2007, ob 20. uri
Ponovitev (abonmajska): nedelja, 21.1.2007, ob 17. uri
Štandrež - Župnijska dvorana Anton Gregorčič

Informacije in predprodaja vstopnic:
tel. 0481 20678 od 12. do 14. ure
v župnijski dvorani Anton Gregorčič
sobota, 20.1.2007 od 15. do 17. ure
nedelja, 21.1.2007 od 11. do 12. ure in uro pred predstavo

POD POKROVITELJSTVOM ZVEZE SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

ZVEZA SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE
KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ

**ISKRIVI SMEH
NA USTIH VSEH**

NIZ VESELOIGER LJUBITELJSKIH ODROV

- Nedelja, 28. januarja 2007, ob 17. uri
Dušan Kovačević: BALKANSKI ŠPIJON
REŽIJA JOŽE HROVAT
Dramski odsek PD Štandrež

- Četrtek, 1. februarja 2007, ob 20. uri
Natečaj Mladi oder - nagrajevanje
Maria Clara Machado: MALA ČAROVNICA,

KI NI MOGLA BITI ZLOBNA
REŽIJA EMIL ABERSEK
IN BOŽIDAR TABAJ
Dramska skupina nižje srednje šole iz Doberdoba

- Nedelja, 4. februarja 2007, ob 17. uri
VANKA IN TONCA

VELIKA DVORANA
KULTURNEGA CENTRA LOJZE BRATUŽ

Društvo slovenskih izobražencev / Jubilejni večer

“Mi pa ostanemo, kakor smo bili!”

“Nisem mislil, da bom pri sedemdesetih letih še tako naiven. Premaknimo se v sosednjo sobo, da pojmemo, kar so pripravili za zakusko. Hvala vsem in vidimo se na prihodnjem sestanku.”

S temi besedami je jubilar Marij Maver sklenil poseben večer Društva slovenskih izobražencev, ki je v ponedeljek, 15. januarja, kot običajno potekal v Peterlinovi dvorani na Donizettijevi v Trstu. Besede, ki jih je urednik revije Mladika in istoimenske založniške hiše izrekel, bi na prvi pogled izgledale ravnodušne, hladne: vsi prisotni pa so dobro vedeli, da je bila taka čvrsta drža le navidezna maska, za katero se je skrivala ganjenost osebe, ki je v objemu družine, sorodnikov, prijateljev in sodelavcev za svoj 70. rojstni dan doživel pravo presenečenje. Če pa je bil za Maverja razplet večera nepričakovano, so na Donizettijevi ponedeljkovo srečanje dobrega načrtovali. Večer je bil namreč mišljen kot poklon ob 50-letnici izhajanja revije Mladika. Predsednik društva Sergij Pahor je po običajnem uvodnem pozdravu takoj prepustil besedo Magdaleni Pahor, ki je v svojem govoru najprej nanizala zgodovinski prerez zamejskega revialnega tiska. Podatke o reviji Mladika je zbrala po letu dni raziskovanja v prostorih tržaške založbe, tako da so bili izsledki njene raziskave v glavnem naravnani v poglobljanje preteklosti katoliških tiskanih medijev, ki bi jih po svetovno nazorskem in verskem oziru lahko imeli za predhodnike Mladike. Revija je na 50-letni poti obrodila 500 števil, preko katerih je zvesto spremljala naše zamejske, slovenske in zdomsko dogajanje. Veliko pozornosti je posvečala mladim (že 25 let je reviji na notranjih straneh priložena mladinska priloga Rast). Nikoli ni prezrla verske in narodne vzgoje, s časom pa je postajala

bogatejša in obsežnejša. V skladu s krščansko tradicijo imamo zato Mladiko kot “revijo za družino in dom”.

O “literarnem poslanstvu” tržaške revije je natančneje spregovorila prof. Marija Cenda. “Leta 1973 je uredništvo Mladike prvič izpeljalo literarni natečaj, ki ga revija še zdaj redno razpisuje. Zanimivo je, da je bil zmagovalec prvega natečaja pisatelj Pavle Zidar, ki ni bil zamejec. V naslednjih letih zasledimo med prvonagrajenci ali večkratnimi nagrajenci še druge avtorje iz Tr-

sooblikovalci njene vsebinske podobe”, je dejala prof. Cenda, ki pa je žal dodala, “da se zamejski pisci vedno redkeje priključajo k natečaju.” Mladika se je tako s svojim kulturnim povezovanjem in spodbujanjem literarne ustvarjalnosti zasidrala v vseslovenskem prostoru, z uvajanjem mlajših piscev v publicistično dejavnost pa izpolnila nekakšno mentorsko vlogo. “Kljub temu da se je iz poljudne publikacije razvila v kulturno vseslovensko revijo, pa je in ostaja zamejska revija. Njena prvenstvena

Damjan Paulin čestita slavljencu Mariju Maverju (foto JMP)

sta, Gorice, s Koroškega, z Dunaja, iz Japonske, Argentine, ZDA in Slovenije.” Literarni natečaj Mladike je imel torej vseslovenski značaj. Prof. Cenda je dalje sicer priznala, da “odziv na natečaj ni bil v vseh letih tak, kakršnega bi si komisija želela, a revija je vztrajala z razpisi in njena vztrajnost je bila poplačana.” Po osamosvojitvi Slovenije se je namreč močno povečal delež tekmovalcev iz Slovenije, zato pa so tudi zmagovalci pretežno iz njihovih vrst in, “ker se nagrajena in priporočena dela objavljajo v reviji, so postali vidni

naloga je slej ko prej utrjevanje in utemeljevanje slovenske identitete v našem prostoru.” Trenutni zamejski utrip je redno prisoten v uvodniku, zaznamujejo pa ga tudi komentarji v rubriki *Pod črto*. V postilih iz te rubrike se v obliki kulturne polemike, “večkrat s fino ironijo”, oglašuje urednik Marij Maver, ki že štiri desetletja nosi odgovornost in zaslug za izhajanje Mladike. “Današnje praznovanje je pravzaprav namenjeno njemu,” je sklenila prof. Cenda. In že je za predavalno mizo sedel dolgoletni prijatelj Marija Maverja,

časnikar Saša Martelanc, katere mu je bila prepuščena zahtevna naloga, da spregovori o jubilaru. V svojem prijetnem in prefinjenem slogu se je prijatelju štirikrat zahvalil. Prvič za delo, ki ga je Maver opravljal kot urednik revije in založbe, kot urednik slovenskih programov na našem radiu, kot dolgoletni predsednik Slovenske prosvete in kot politik v stranki Slovenske skupnosti. Drugič se je Martelanc zahvalil Maverju za vse, čemur se je moral odpovedati, ker je bilo “drugača dela prevedet” in premalo časa, da bi Maver docela gojil svoje literarno in esejistično pisanje. Tretjič se je časnikar zahvalil prijatelju za čut odgovornosti, ki ga je in ga še danes vodi pri njegovemu delu: “Maverjevi časi so trši od Peterlinovih: sodelavski kader je manj deviško zagnan kot nekoč. Dela in odgovornosti je več tako pri Prosveti kot pri Mladiki”. Najlepše pa je izzvenela zadnja zahvala: prijateljstvu: “Peli smo in se veselili. Spominjam se, kako so nekoč prvi Avseniki prinesli k nam slovensko čustvovanje, ki je mediteranskemu načinu veselja dalo dodatek in občutek, da smo košček domovine. Spominjam se, kako smo si drug drugemu zaupali reči, kako smo se kregali in kako smo nekoč upali v neodvisno Slovenijo. Spominjam pa se še danes posvetila, ki mi ga je Marij Maver zapisal v njegovi knjigi o Vinku Beličiču: ‘Mi pa ostanemo, kakor smo bili!’”.

Dodati gre še, da je državni sekretar in vodja Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu Zorko Pelikan izročil jubilaru priznanje RS. Mariju Maverju so čestitali še Damjan Paulin v imenu Zveze slovenske katoliške prosvete, Robert Petaros v imenu SSO in Igor Gabrovec v imenu SKGZ (predsednika krovnih organizacij Drago Štoka in Rudi Pavšič sta bila namreč zadržana v Ljubljani ob slovenskem praznovanju ob prevzema evra) in Peter Močnik v imenu SSK. Kot zadnji pa je Maverju segel v roko Sergij Pahor, ki se mu je zahvalil v imenu Društva slovenskih izobražencev: slednje je slavljencu podarilo marino Edija Žerjela, ki jo je Maverju izročil umetnik sam.

Igor Gregori

Silvia predstavlja naravnost z meniško natančnostjo in potrpežljivostjo narejena likovna dela, v katerih ji imeniten občutek za barvo in soskladje podtonov omogoča, da pred nami začara svoje videnje sveta, saj so njena likovna dela na lesu tako očarljivo privlačna kot zrelo samosvoja in so zato zares osvežitev naše goriške in širše deželne likovne scene. Znanje, ki si ga je Silvia Klainscek nabrala na Beneški akademiji za likovno umetnost, kjer je pred leti diplomirala, ni slo v pozabo; razvidno je tudi iz dejstva, da se slikarica pozna abeceda vsakega dobrega slikarja, ki je dobra risba. Da, risba, pa čeprav na njenih delih v Verdiju ne boste zasledili niti ene same poteze s svinčnikom, pač pa boste obstali pred tremi diptihi in manjšimi samostojnimi deli, ki tehnično odlično narejene diptihe še dopolnjujejo: Gre za lepo pripoved o videnju sveta, ki je radoživ, lep, barve so drzno postavljene druga ob drugi, celota je nevarna usklajenost Silviinega sveta, nevarna zato, ker bi njena dela lahko takoj zdrsnila v čisto dekoracijo, če v njih ne bi bilo gotove notranje kompozicije, ki daje gledalcu pred njimi slikami tisti občutek, kot da je celota najprej narisana in šele nato pobarvana. Lepo, sodobno! Pozdravljena ponovno med nami, Silvia!

Jurij Paljk

Knjižnica Franceta Bevka v Novi Gorici

Pesniška zbirka Claudie Vončina

Mozaike je naslov dvojezične pesniške zbirke Claudie Vončina, ki je izšla lansko pomlad pri založbi Transmedia in doživela krstno

prevajanje poezij v obeh jezikih, za katero so poskrbele prisotne za mizo ter sama avtorica, je med drugim pokazalo, kako je

Foto Bumbaca

predstavitev v sejni dvorani pokrajinskega sveta. Gre za antologijo antologij, v kateri se goriška pesnica predstavlja z izborom svojih poezij iz šestih pesniških zbirk, ki so izhajale med letoma 1990 in 2005 v Toskani, ter s poglavjem neobjavljenih pesmi, za katere je sama avtorica poskrbela za prevod v slovenski jezik.

prevajanje poezij zahtevno delo, predvsem ko gre za jezika, ki sicer geografsko mejita eden z drugim, med sabo pa se bistveno razlikujeta. Ne nazadnje velja misel, ki jo je izrekla odlična prevajalka umetniške besede Jolka Milič, češ da prevod je ali dober ali zvest.

Dvojezičnost, dojemanje skupnega goriškega prostora, ki se idealno srečuje na Vecchietovem mozaiku in ki ga priključuje tudi sam naslov zbirke, izbira jezika pri besednem ustvarjanju, ki se vedno ne ujema z materinim jezikom, so bile teme, o katerih je tekla beseda na novogoriškem srečanju. Med predstavitev so tudi

Foto Bumbaca

V četrtek, 11. t.m., je knjiga našla pot med novogoriške bralce na zelo dobro obiskanem večeru, ki so ga priredili v knjižnici Franceta Bevka. To je bilo prvo literarno srečanje v letu 2007, sooblikovali pa so ga ustvarjalci iz goriškega zamejskega prostora. Večer je uvedel ravnatelj knjižnice Boris Jukič, o poeziji Claudie Vončina pa sta spregovorili prof. Marija Mercina in novinarka Erika Jazbar, ki je publikacijo uredila. Na neformalen in sproščen način so prisotni lahko pobje spoznali verze, ki rastejo iz ljubezni do lepote, iz harmonije in tišine, pa tudi spoštovanja in ljubezni do jezika, skratka gre za čisto

projicirali črno bele fotografije Marka Vogriča, ki bogatijo pesniško zbirko v pravem enakovrednem dialogu med besedo in podobo. O nastajanju le-teh je spregovoril goriški fotograf, ki je povedal, kako se približno trideset fotografij idealno staplja s pesnično poezijo in predstavlja drugo lečo, skozi katero lahko beremo objavljene verze. Pri nekaterih fotografijah, ki so v črno beli tehniki, je ravno umetniška beseda tista, ki jim daje življenjsko barvo. Ob samem vzhodu knjižnice pa je bil cel teden na ogled izbor dvajsetih omenjenih fotografij, ki so bile razstavljene na posebnih panojih.

Za naš jezik

Kaj je kalk?

Pogosto slišim govoriti o kalkih iz italijanščine. Ali res vemo, kaj to pomeni? Pravopis nam razloži, da je to “dobesedni jezikoslovni prevod besede, besedne zveze”. Po domače bi lahko rekli, da je kalk nekaj podobnega kot italijanska lepota v slovenski narodni noši (italijanska misel izražena s slovensko besedo). Oglejmo si nekaj primerov, ki so bili že izrečeni ali napisani: Predsednik je vzel odločitev, da... (ha preso la decisione...) Minister je držal govor (...tenne un discorso) Fanta sta stisnila prijateljstvo (...strinsero amicizia) Žena je dosegla moža v tujini (...raggiunse il marito)

Pravilno rečemo in pišemo: Predsednik je odločil, da... Minister je imel govor. Fanta sta se spoprijateljila. Žena je šla v tujino za možem.

V gledališču Verdi v Gorici razstavlja Silvia Klainscek

O videnju sveta, ki je radoživ, lep, barve pa so drzno postavljene...

Naslov lepe razstave goriške slikarke Silvie Klainscek, ki so jo odprli minuli teden v mali dvorani v goriškem Verdiju, je (in)CONTEMPORANEA in bo na ogled med predstavami v gledališču vse do 28. t.m. v okviru niza razstav, ki jih prireja kulturno društvo Prologo, da bi v mestu ovrednotilo predvsem likovne umetnike mlajše generacije. O pobudi je na prireditvi govoril Franco Spano, o likovnici pa

Franca Marri. Gre za razstavo, ki nam ponovno vrača Silvio Klainscek kot pronicljivo pripovedovalko na meji med figurativnim in abstraktnim svetom, na novo zato, ker je umetnica bila odsotna iz razstavnih prostorov že več kot deset let; na novo pa predvsem zato, ker smo se s Silviinim likovnim svetom zapustili v čisto drugačnem svetu, kakor je ta, ki nam ga ponuja na ogled

Foto DPD

danes v Verdiju. Nekoč zavezana mediteranskim barvam in velikim barvnim poljem, drznim in masnim nanosom, a vedno zvesta svojim notranjim, duhovnim abstraktno nadahnjenim krajnam, danes

Kratke

Andraž Šalamun – Oblačni stroji

V novogoriškem Hit paviljonu je, od 7. decembra do 31. januarja 2007, na ogled razstava slikarja Andraža Šalamuna. Umetnika je predstavil likovni kritik Andrej Medved, ki je njegova dela opisal kot nebesne konfiguracije z mnogimi upodobitvami, telesa najrazličnejših oblik, nekakšna mirabilia različnih barvnih vrednosti in stanj.

Galerijo napolnjujejo platna izjemno velikega formata, prostor obkrožajo kot veličastni menhirji in ga spreminjajo v sodobno svetišče, ki se z gledalca po tistih iz začetka časov, kjer nastopi stanje poglabljanja, zazrtosti v moč narave. Barvni madeži so kot ognjevite gmote, stanja neskončnosti, ki se prepletajo s temo in ustvarjajo igro chiaroscuro. V njih se rojeva nekakšna prvinskost, ki izhaja iz človekove notranjosti, njegove povezanosti z elementi, iz njegovega čutenja, odnosa do materialnega in duhovnega. Šalamunovi rdeče-oranžno-rumeni oblaki ter nebesna telesa, ovita v hieratične, svečeniške vijolične tone, se dvigujejo in lebdi nad temno, težko zemljo visoko v ozračju, prehajajo v novo dimenzijo, ožarjajo celoten prostor. Medved jih opredeljuje kot substance brez oblike in trajne čvrstosti, gostote. Slike po njegovem mnenju nasprotujejo vsaki imitaciji, so posledica, rezultat umetnostne resnice. Šalamunov pristop do platna je kot religiozno videnje. Slikarjeva pripovednost raste iz ekspresije, ki meji na abstrakcijo, a se ji noče popolnoma prepustiti. Mogočne barve ustvarjajo pomenske asociacije, iz njihove prevlade nad formo nastajata simbolizem ter alegoričnost. Ognjena rdeča prevladuje nad temo s svojo strastnostjo in globino, modro vijolična pa se strogo

in dogmatično postavlja v jukstapozicijo. Nasičenost tonov povzroča premikanje gmot, prepričana jim je intenzivnost čutenja.

Andraž Šalamun se je najprej približal konceptualni umetnosti. V šestdesetih in sedemdesetih je deloval kot član skupine OHO, šele nato se je posvetil slikarstvu. Rodil se je v Ljubljani leta 1947 in diplomiral na Filozofski fakulteti leta 1975. Ukvarjal se je tudi z body-artom, bil je eden začetnikov te smeri, v osemdesetih letih pa je postal eden vidnejših predstavnikov "nove podobe" v Sloveniji. V slikarstvu se rad poslužuje monumentalnih platen, skozi katera pride do

izraza vsa likovna moč, ustvarjalnost. Šalamun živi in dela v Kopru, prisoten je na številnih skupinskih ter samostojnih razstavah, doma in v tujini. Prejel je pomembna priznanja, med temi so mu leta 1993 podelili nagrado Prešernovega sklada za slikarstvo. / Katarina Brešan

Razpis za literarno nagrado Mlado kristalno pero Vilenica 2007 za najboljšo pesem

V veliko zadovoljstvo nam je, da lahko že sedmič zaporedno razpišemo literarno nagrado Mlado kristalno pero Vilenica za najboljšo pesem za mlade, osnovnošolske literarne ustvarjalce.

Podeljeni bosta dve nagradi:

- ena za starostno skupino od 6 do 10 let
- ena za starostno skupino od 11 do 15 let

Izbrane pesmi bodo objavljene v knjižnem zborniku 7. Mlada Vilenica 2006. Podelitev nagrad bo v jami Vilenica 19. maja 2007.

Pogoji razpisa:

Sodelujejo lahko učenci osnovnih šol iz Evrope s svojimi pesmimi.

Vsaka šola lahko pošlje dela največ 4 (štiri) avtorjev iz vsake starostne skupine, vsak učenec pa lahko sodeluje z dvema (2) pesmima. Dela avtorjev z več pesmimi ne bodo upoštevana, kot tudi ne skupinsko napisane pesmi. Pesmim naj bo priložen seznam avtorjev.

Pesmi so lahko napisane v kateremkoli evropskem jeziku - za prevod v slovenščino bomo poskrbeli mi. Tema je prosta. Pod vsako pesmijo naj bo navedeno ime in priimek ustvarjalca, datum rojstva, ime in naslov osnovne šole, ki jo učenec obiskuje, ter razred. Pesmi z nepopolnimi podatki ne bodo upoštewane.

Pesmi je treba poslati na zgoščenki (neoblikovane!) in izpisane na papirju na naslov JSKD - OI SEŽANA, KOSOVELOVA ULICA 4A, 6210 SEŽANA (iz tujine SI-6210 SEŽANA, SLOVENIJA) s pripisom 7. MLADA VILENICA 2007, ali po e-pošti na naslov info@kosovelovdom.si z navedbo zadeve 7. MLADA VILENICA 2007. Pesmi, ki ne bodo v elektronski obliki, ne bodo upoštewane.

Rok za oddajo prispevkov je 1. MAREC 2007.

Dodatne informacije o razpisu lahko dobite na tel. št. 05 731 00 90 (iz tujine +386 5 731 00 90) ali zaprosite zanje po e-pošti info@kosovelovdom.si.

Že vnaprej se vam zahvaljujemo za sodelovanje, želimo vam uspešno delo in vas lepo pozdravljamo!
/ vodja OI JSKD Sežana, Aleksander Peršolja, l. r.
predsednica KD Vilenica, Nevja Mljajč, l. r.

Izvestje Raziskovalne postaje ZRC SAZU

Premalo izpostavljenih tem o nastajanju Nove Gorice

Raziskovalna postaja Znanstvenoraziskovalnega centra Slovenske akademije znanosti in umetnosti v Novi Go-

risorgimenta (preporodnega gibanja) pri Slovencih. Poudarja, "da je italijanska preporodna misel ogrozila avstrijske državne in-

Dr. Branko Marušič

risorgimenta (preporodnega gibanja) pri Slovencih. Poudarja, "da je italijanska preporodna misel ogrozila avstrijske državne in-

risorgimenta (preporodnega gibanja) pri Slovencih. Poudarja, "da je italijanska preporodna misel ogrozila avstrijske državne in-

risorgimenta (preporodnega gibanja) pri Slovencih. Poudarja, "da je italijanska preporodna misel ogrozila avstrijske državne in-

risorgimenta (preporodnega gibanja) pri Slovencih. Poudarja, "da je italijanska preporodna misel ogrozila avstrijske državne in-

risorgimenta (preporodnega gibanja) pri Slovencih. Poudarja, "da je italijanska preporodna misel ogrozila avstrijske državne in-

sko društvo na Dunaju, kamor je letno prihajalo študirat najmanj 600 slovenskih študentov. Med njimi jih je bila vsaj tretjina aktivno vključenih v dunajsko društveno življenje.

Jasna Fakin-Bajec razčlenjuje začetke razvoja turizma na kraških kmetijah v obdobju med prvo in drugo svetovno vojno. Prva jama, ki so jo odprli za turizem, je bila Vilenica pri Lipici, in sicer je bilo to leta 1633. Tudi Postojnska jama je bila že dolgo znana, s postavitvijo železniških tirov leta 1872 in električne razsvetljave leta 1884, je imela iz leta v leto več obiskovalcev. Avtorica svoj prispevek zaključuje s poudarkom, "da bi se tudi danes mnogi Kraševci morali zavzeti gospodarskih koristi, ki jih prinaša turizem."

Vesna Ličer opisuje razvoj svilgojstva na Goriškem in zadnji "vzdihljaj" te dejavnosti po drugi svetovni vojni. Navaja, "da so kmetje v sedemdesetih letih prejšnjega stoletja začeli množično obnavljati svoja gospodarstva, rigolati zemljišča, tudi v ravnini nasadili vinograde in sadovnjake ter močno spremenili izgled polj. Svilgojstvo kot postranska kmetijska panoga tudi za kmete, ki so se začeli specializirati, ni bila več finančno zanimiva."

Sodelavke raziskovalne postaje opravljajo doktorski študij
Katja Jerman je objavila izredno

aktualen sestavek z naslovom O neizpostavljenih temah ob nastanku Nove Gorice. Dodaja podrobnosti in podatke, ki v dosedanjem prikazovanju začetkov Nove Gorice niso bili javno predstavljeni. Mesto se je v tiskanih medijih in na različnih političnih in družab-

nih shodih predstavljalo kot "najzahodnejši svetilnik naše države, ki bo naše delovno ljudstvo opozarjal na nevarnost reakcionarnega zapada. Nova Gorica bo cvetoči vrt novih poslopij, bo novi Beograd v malem." Pravzaprav pa se je velikokrat zanebralo dejstvu, da prostor, na katerem je pozneje zrasla Nova Gorica, ni bil prazen. Po določitvi meje so na slovenski strani ostali železničarski blokovi, ostanki pokopališča, opekarna, imenovana Frnaža, kmetije, polja in travniki, ki so bili v lasti domačinov in deloma tudi v lasti frančiškanske skupnosti s Svete Gore. Avtorica v svojem prispevku za Izvestje tudi opozarja, "da polemike o točnem datumu sklepa o gradnji Nove Gorice niso rešene, saj se ključni dokument o tem še ni našel.

Svoja prispevka objavlja tudi Špela Ledinek Lozej, ki razčlenjuje odnos do vipavskega ognjišča kot dela stanovanjske kulture, in dr. Danila Zuljan-Kumar. Slednja opisuje problematiko argumentacije v narečnem pogovoru pri nas. Naštete avtorice prispevkov so sodelavke Raziskovalne postaje, opravljajo pa tudi doktorski študij z različnimi nalogami. Tak študij je leta 2006 že opravila Danila Zuljan-Kumar, ki je uspešno zagovarjala doktorsko disertacijo z naslovom Govorjena briška narečna besedila z vidika besedilne skladnje.

M

Fotografska monografija Viljema Cigoja
"Kruh je kruh, je lepa beseda, je kruh"

Zavitek, v katerem je ovita knjiga fotografij Viljema Cigoja, je črn, kot krušna peč. Na njem sta zapisani le naslov fotografske monografije - kruh - in ime avtorja. Ko pa bralec zatopi svoj pogled v naslovnico publikacije, ki jo je založil in izdal fotograf sam, se takoj znajde pred podobo, ki predstavlja srž oz. vezno nit lepe fotografske zgodbe: prisrčen hlebec kruha, ki roma iz roke v roko. Viljem Cigoj je rojen leta 1961 v Vipavskem Križu. Kot piše v knjigi, je fotografija postala avtorju ljuba že dolgo tega, intenzivneje pa se ji je začel posvečati v preteklih

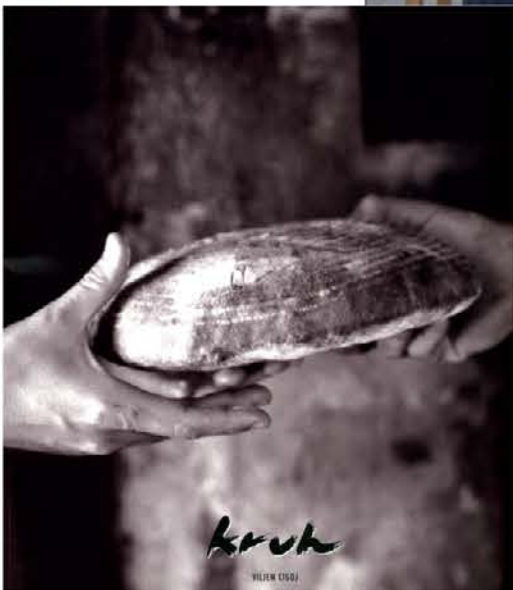
Sloveniji in tujini. V letu 1999 je izdal prvo izmed treh fotomonografij Vipavski Križ, naslednje leto Hubelj,

preteklosti, ki se v sodobnem vrvežu polagoma izgublja. Zaporedje fotografskih utrinkov sestavlja pravi film o tem, kako nastaja kruh 'po starem'. Njegov objekt je tako nevsiljivo sledil in ovekovečil postopek priprave tradicionalne dobrote v črni kuhinji Batičevih v Lokavcu ob pomoči peka Erika Bratina: od začetne zmesi

naklonjene tradicionalni primorski peki, saj "v njih odmeva večstoletni spomin na črno kuhinjo v globokih sencah." Poetičnost in liričnost njegovih intimnih študij tega starodavnega postopka razkriva avtorjev veliki časovni vložek, kar očitno nasprotuje naravi fotografije, ki sicer nastaja v hipu. Hatfull je svoj

S predavitve v Ajdovščini: Jurij Paljk, Vili Cigoj in prof. Ivana Slamič

letih. Od leta 1977, ko je svoja dela prvič predstavil javnosti, je pripravil kar nekaj samostojnih razstav v

občutljivostjo poda v motiv, ki je kljub vsemu še bistvo našega vsakdanjika, predvsem pa naše

ki jo je, dopolnjeno v multivizijo izdal na videokaseti v letu 2001. Leta 2003 je luč sveta ugledala tretja knjiga monografij z naslovom Burja. Črna bela tehnika služi fotografu, da se z izjemno

vode in moke prek pečnega postopka do končnega izdelka. Čisto drugačno okolje od tistega, v katerem nastaja današnji kruh, ki ima bolj malo podobnosti z nekdanjim. Kot piše Jon Hatfull v predgovoru knjigi, "je, tako kot pri mnogih bistvenih vidikih modernega življenja, proizvodnja kruha postala visoko mehanizirana in sterilna. Za mnoge od nas obstaja le zelo rahla zveza med proizvodnjo kruha in pripravo toasta, ki ga jemo za zajtrk, in sendviča, ki ga pojemo za kosilo. Zavita je v plastiko za vakuumsko pakiranje in v roke trajanja". V najširšem pomenu besede so Cigojeve podobe v celoti

razmislje sklenil z ugotovitvijo, "da ta knjiga ni nobena akademska razprava, nobena raziskovalna naloga, pač pa knjiga, ki nas pripelje do bistva procesa in nam razkriva radost nečesa, kar vsi mi prepogosto sprejemamo kot samo po sebi umevno". Fotografsko monografijo bogati še lirični zapis Jurija Paljka o kruhu, s katerim ima pesnik prav poseben odnos. Dodati gre, da so tako Paljkove besede kot predgovor Jona Hatfulla prevedena v angleški jezik. Za to dejanje je poskrbela Sonja Škvarč. Knjigo pa je oblikoval Miloš Marc.

IG

Društvo slovenskih izobražencev / Tomaž Simčič

O Zavodu za višjo vzgojo svetnih duhovnikov

Prvo srečanje Društva slovenskih izobražencev v novem letu se je pričelo v domačem krogu. Član društva, zgodovinar Tomaž Simčič, je v ponedeljek, 8. t.m., predstavil Avguštinej ali Zavod za višjo vzgojo svetnih duhovnikov, ki so ga ustanovili pri sv. Avguštinu na Dunaju (1816-1918). Zavod je nastal z namenom, da bi se v njem izobraževala cerkvena elita oziroma sposobnejši in obetavnejši duhovniki, je povedal Simčič, ki bi kasneje zasedali pomembna mesta znotraj cerkvene hierarhije. V sto letih, kolikor je Avguštinej tudi deloval, je skozi njegove prostore šlo približno 1000 duhovnikov, od katerih je bilo od 60 do 80 Slovencev. Simčičeva zajetna študija spada v projekt goriškega Inštituta za družbeno in cerkveno zgodovino, ki si je zadal cilj, da bi raziskal življenjepise vseh gojencev Avguštineja in pri tem

pokazal njegov vpliv na versko in cerkveno življenje znotraj te nadškofije. Predavatelj je osvetlil cislajtanski del raziskave, ki se navezuje na dunajsko, salzbursko in goriško cerkveno

leto 1816, ko se je pričelo gibanje za Cerkevno prenavo. Duhovnik Jakob Frint se je v prvi osebi angažiral za ustanovitev Zavoda, v katerem naj bi se izpopolnjevali duhovniki, ki bi

Foto Kroma

prosvete. Prvotni namen Avguštineja pa je bil prav gotovo ta, da bi v njem oblikovali visoko izobražene ljudi, ki bi nato sestavljali profesorski kader za semenišča, in škofo, ki pa bi jih zaznamovala tudi zvestoba cesarstvu in cesarski hiši. Eden od ciljev ustanovitelja dunajskega Avguštineja, Jakoba Frinta je bil tudi ta, da bi duhovniki osebno prišli v stik s cesarjem, ki je v prvi osebi vzdrževal celotno strukturo. Poglavitni namen triletnega dunajskega izobraževanja je bil seveda študij in doktorat iz teologije. Obiskovalci so na dunajski univerzi sledili predavanjem, v zavodu pa študirali in prejeli duhovno usmeritev. Simčičeva raziskava se je osredotočila predvsem na tržaško-koprsko gojence (17). Prvi, Josef Schneider, je prag Avguštineja prestopil leta 1835, zadnji, Božo Milanović, pa ga je zapustil leta 1918, ko je dunajski zavod tudi prenehal delovati. Najbolje zastopana je bila Istra, najslabše pa Kras in Notranjska.

prizadevali za pravovernost ter izkazovali zvestobo papežu in hierarhiji. "Njim naj bi bilo zaupano tudi zasledovanje dediščine razsvetljenstva in vera v moč kulture, izobrazbe ter

stila leta 1918, ko je dunajski zavod tudi prenehal delovati. Najbolje zastopana je bila Istra, najslabše pa Kras in Notranjska.

av

Cerkev sv. Mohorja in Fortunata Božični koncert v Rojanu

Božični prazniki so že spomin, toplina njihovih doživetij pa še združuje ljudi, saj je misel na Novorojenega in z njo tudi možnost izvajanja priljubljene božične literature praviloma aktualna do Svečnice. V Rojanu je slovenska božična pesem zazvenela v soboto na koncertu v cerkvi sv. Mohorja in Fortunata, ki ga je priredilo društvo Rojanski Marijin dom v sodelovanju z Glasbeno matico in Slovensko prosveto. Večer glasbe in petja je tako povezal domače pevce z openskimi gosti in s pomembno glasbeno ustanovo, ki ima že nekaj let svoj sedež prav v Rojanu. Spored je povezoval Andrej Maver. Priložnostno misel je pripravila in podala Katja Volpi, ki je originalno osvetlila v obliki

mozaika osebnih voščilnic pomen, ki ga božično sporočilo lahko ima pri različnih osebah, od bolnika do materialista, od duhovnika do skeptika, od mlade ženske do ostarele osebe. Govornica je označila Božič kot "rdeči semafor na cesti, ko greš prehitro", kot način, da se za trenutek zaustavimo, se zamislimo v temeljna vprašanja in zremo v svojo majhnost. Z voljo po obujanju predvsem prijetnih občutkov, ki jih ta praznik prinaša v pesmi in glasbi, so vsi nastopajoči podali del programov, s katerimi so v prejšnjih dneh opešali praznovanja v domačem krogu. Pod vodstvom Bogdana Kralja in ob orgelski spremljavi Beatrice Zonta (kateri je bila poverjena tudi spremljava enega od glasbenikov in gostujočega zbor) je Rojanski cerkveni pevski zbor izvedel v pozdrav tri znane božične pesmi. Skupina učencev Glasbene mati-

ce je nato prijetno oblikovala vrsto instrumentalnih točk, del božičnega sporeda, ki so ga mladi glasbeniki naštevali za šolsko božičnico in s katerim so ob tej dodatni priložnosti nastopili še bolj prepričano in učinkovito. Priložnostne skladbe v božičnem tonu so podali simpatični trio violončelov (Martin Marchesich, Jakob Jazbec, Gaia Valeria Jark), trobentač Denis Daneu, kvartet, ki ga sestavljajo flavtistki Ivana Milič in Lucia Jankovski, fagotist Jan Zobec in pianist Matjaž Zobec, violinistka Valentina D'Aloia in kvartet flavt (Petra Marega, Sara Bembi, Jagoda Castellani, Carlo Venier). Protagonisti zadnjega dela programa so bili pevci cerkvenega pevskega zbor Sv. Jernej z Opčin, ki premore lepo število solistov, kar omogoča zborovodji Janku Banu izbiro raznolikih sporedov, v katerih se zborovsko petje prepleta s solističnimi prehodi in z nastopom manjših skupin pevcev. Med izvajanimi skladbami sta bila skladba Sveta noč Adija

Daneva in Premrlava božična kantata. Z istim programom je zbor uspešno nastopil na tradicionalnem božičnem koncertu na Opčinah, ki je na božični dan privabil v opensko cerkev posebno veliko število poslušalcev. Kakovost letošnjega programa je izpolnila pričakovanja publike; poleg cerkvenega zbor s svojimi solisti sta z ubranim petjem nastopila otroški pevski zbor in mlajša mladinska pevka skupina Vesela pomlad pod vodstvom Mire Fabjan, nakar se je spored nadaljeval s pevci fantovskega kvarteta in z vrsto solističnih nastopov izstopajočih članov cerkvenega zbor s solopevsko izkušnjo: Marijan Škerlavaj, Marjan Štrajn, Matejka Bukavec, Martina Feri, Mojca Milič. Priložnostno misel je ob tej priložnosti podala Dunja Fabjan, ki je na podlagi lastne izkušnje razmišljala o pomenu božičnih praznikov za vse mlade, ki študirajo in delajo daleč od doma.

PAL

Nabrežina / V domači župni cerkvi sv. Roka Nastop Mladinskega zbora Pueri cantores

Tudi Nabrežina se je prvo nedeljo v letu oddolžila božičnim praznikom s koncertom v domači župni cerkvi svetega Roka. Tokrat je nastopil, prvič v zamejstvu, mladinski pevski zbor Pueri cantores iz Tolmina. Zbor, ki ga sestavljajo v glavnem samo dekleta in ga vodi mlada pevovodkinja Barbara Kovačič, se je predstavil z vrsto pesmi na božično tematiko. Po kratki predstavitvi so v prvem delu zapeli nekaj starih slovenskih narodnih pesmi iz raznih pokrajin ter nekaj srednjeveških, med katerimi tudi Gallusovo Resonet in laudibus. V drugem delu pa smo prisluhnili slovenskim ljudskim božičnim pesmim v sodobnejši priredbi. Zbor je izredno kvaliteten in velik užitek je bil poslušati tako ubrano petje, ki je za marsikoga prava redkost. Posebej moramo omeniti nav-

dušujoč nastop solistke Janje Hvala, ki je prireditvi dala pečat visoke umetnosti. Božično misel je podal devinski dekan dr. Markuža, ki se je zaustavil ob pomenu božičnih praznikov, ki naj bi ostali predvsem družinski prazniki in naj nas spodbujajo, da se te vrednote ohranjajo in širijo skozi celo leto. Sledila sta blagoslov z najsvetejšim in litanijami Matere Božje ter zahvalni Te Deum. Verniki in ostali poslušalci so hvaležni organizatorju tega tradicionalnega božičnega koncerta, ki kljub že dolgi odsotnosti domačega župnika Breclja kaže, da je naša fara še živa. Upajmo in želimo le, da se bo v najkrajšem času našla dokončna rešitev tega nezdržnega stanja v korist in zadovoljstvo vseh nabrežinskih vernikov.

n.k.

Združenje Alpe Adria Cinema / Trst film festival Pogled v neznano

Začela se je 18. izvedba Trst Film Festival, ki ga prireja Združenje Alpe Adria Cinema. Teško je nanizati pester spored dolgo in kratkometražnih filmov ter dokumentarcev, srečanj in okroglih miz, ki se v enotedenskem programu v teh dneh že razvrščajo po treh tržaških kinodvoranah: to so dvorani v Kinu Excelsior, gledališče Miela in kino Ariston. Gotovo bi lahko začeli s slovensko produkcijo, ki jo je vodil režiser Peter Pasic: avtor bo s svojo Ohcetoj v sekciji kratkometražnih filmov tekmoval s stvaritvami drugih 11 držav za glavno nagrado. Dodati bi šlo tudi, da program kratkometražnega sklopa ponuja med drugim dela že priznanih umetnikov in pa mlajših avtorjev, ki jih je selektorka Tiziana Finzi spoznala

preko filmskih šol raznih držav: vezna nit predstavljenih kratkih filmov je opisovanje težkega, zabavnega, objestnega vsakdanjika, kjer je človeku stalno prepuščena vloga glavnega akterja v razburjivi svetovni čaršiji. Osrednja sekcija pa bo med desetimi kandidati nagradila najboljši celovečerec tržaške filmske manifestacije. Pomembna je leto prisotnost romunskih avtorjev. Za glavno nagrado se bosta potegovala romunska režiserja Radu Muntean s filmom Hirtia va fi Albastra in Catalin

drugimi režiserji gre omeniti še Srba Gorana Paskaljevića, ki bo tekmoval s filmom Optimisti. Sekcija dokumentarnih filmov, ki jo vodi Fabrizio Grosoli, postaja iz leta v leto ena najpomembnejših sestavin festivala in tokrat se bo za glavno sekcijko nagrado potegovalo 24 del. Dokumentarci prinašajo sveže, neposreden prikaz stvarnosti dežel, katerim festival od nekdaj posveča svojo pozornost. Veliko je tokrat dokumentarcev iz držav, ki so nekoč tvorile Jugoslavijo: kot opozarjajo prireditelji filmske manifestacije, so avtorji teh del v zadnjih letih lahko končno delovali v strpnih in neobremenjevalnih okoliščinah in prikazali tako končno spomine

dobnost je srž del nekaterih dokumentarcev, ki suvereno razmišljajo o družbeno-gospodarskem globalizacijskem procesu. Izven natečaja bodo predstavili film 'veterana' Želimirja Žilnika Evropa preko plota. Letošnji monografski homaž so prireditelji poklonili kar dvema režiserjema, Francu Giraldiju (čigar korenine so v Komnu) in Švicarju Frediju M. Murerju, ki bo čez nekaj mesecev konkuriral za oscarja. Festival pa ni samo film. Kaže, da bo posebno zanimiva okrogla miza za Trieste: ritratto di una citta' in giallo, na kateri bodo spregovorili prof. Tatjana Rojc, Luisa Altichieri Zinazzi, Franco Giraldi in

Foto Kroma

Mitulescu avtor Cum mi - Am Pretrecut sfarsitul lumii. Med

na vojno, ki je s krvavim mečem razsajala po Balkanu. Tudi so-

psihanalist Paolo Fonda ter nemški pisatelj kriminalk, ki že dalj časa biva v Trstu, Veit Heinichen, kateremu so prireditelji posvetili posebno pobudo: predstavili bodo namreč televizijske filme, ki jih je nemška televizija snemala v Trstu po zgodbah njegovih romanov. Letos se zaključuje tudi niz filmov, posvečenih novi nemški kinematografiji. Človek/Družba/Mesto/Veleme-sto/Svet: to je tematika multimedijske sekcije Immagini (Podobe); spomnili pa se bodo tudi italijanske igralka Alide Valli, kateri

IG

Predsednik dežele Fjk Riccardo Illy se je srečal z nami "Odnose s Slovenijo je potrebno še bolj razviti!"

Odgovorni uredniki tednikov Vita Cattolica iz Vidma, Il Popolo iz Pordenona, Voce Isontina iz Gorice, Vita Nuova iz Trsta in našega Novega glasa smo se tik pred obiskom italijanskega zunanjega ministra v Sloveniji srečali s predsednikom naše dežele Furlanije Julijske krajine Riccardom Illyjem in se z njim pogovarjali dobri dve uri. Nekateri tedniki so že objavili daljše intervjuje z njim, sami bi pa radi dodali, da je predsednik Riccardo Illy spregovoril tudi o zadevah, ki jih je samo dan kasneje bolj izrazito oboledanil italijanski zunanji minister Massimo D'Alema. Illy je med pogovorom ponovno izpo-

stavil pozitivne rezultate svoje uprave dežele in med njimi na prvo mesto postavil vse napore, ki jih je njegova uprava vložila v inovacijo, znižanje davka IRAP, kot je tudi izrecno poudaril, da je v Italiji prevelik davčni pritisk na podjetja in obrtnike. Povedal je tudi, da sam pri finančnem manevru Prodijeve vlade ni sodeloval, da pa je po njegovem mnenju slab, ker je v Italiji že itak preveč birokracije, ki jo sedanji finančni manever samo še slabša. Spregovoril je tudi o evroregiji, za katero se je sam

vedno zavzemal in se zanjo še zavzema, dejal pa je, da so šli v projekt Interreg tudi zato, da bi se dejansko videlo, kdo je za evroregijo in kdo je proti. Projekt

Marostica je torej v teku, konec letošnjega poletja naj bi torej bilo jasno, kakšna bo evroregija. O sodelovanju s Slovenijo je Illy dejal, da bi ga kazalo še poglobiti, po njegovem pa je skorajšnji vstop Slovenije v schengensko območje izziv tudi za našo deželo. Illy je izrazil tudi zaskrbljenost nad nedavnimi izjavami visokih predstavnikov Evropske unije glede Hrvaške, češ naj bi se upočasnilo približevanje Hrvaške Evropski uniji, ker je sam mnenja, da se mora Hrvaški pomagati, da pride čimprej v EU. O plinskih terminalih v Tržaškem zalivu je dejal, da je to domena italijanske vlade, sam pa ne

vidi okoljevarstvenih težav, ker gre po njegovem pri načrtih za izrecno varne naložbe. Glede petega koridorja je izrazil optimizem in ponovno poudaril pomen železniških povezav, ki so dosti varnejše in cenejše od prevozov s tovornjaki. O svoji nadaljnji politični poti pa je predsednik Illy dejal, da jo še vedno vidi v okviru leve sredine.

JUP

Tischlerjeva nagrada Zmagovalca sta kluba koroških Slovencev

Narodni svet koroških Slovencev (NSKS) in Kršćanska kulturna zveza (KKZ) bosta letošnjo Tischlerjevo nagrado podelila Klubu koroških Slovencev v Ljubljani in Klubu koroških Slovencev v Mariboru. Nagrado bosta kluba prejela "za vsestransko pomoč, ki jo že desetletja nudita koroškim Slovencev na kulturnem, izobraževalnem, znanstvenem in pu-

Slovenije. Klub koroških Slovencev je bil ustanovljen leta 1928 v Celju po zboru koroških pregnancev v Sloveniji. Kasneje so bile ustanovljene tudi podružnice, od katerih še danes kot samostojni društvi delujeta Klub koroških Slovencev v Ljubljani in Klub koroških Slovencev v Mariboru. Med znanimi predsedniki so bili med drugim pravnik Jurij Felaher, pisatelj Lovro

blicističnem področju," so sporočili iz NSKS in KKZ. Podelitev nagrade bo 23. januarja v Tischlerjevi dvorani Slomškovega doma v Celovcu. Tischlerjeva nagrada je poimenovana po Jošku Tischlerju, ustanovitelju NSKS in prvem ravnatelju ter "očetu" Slovenske gimnazije v Celovcu. Nagrada je največje priznanje, ki jo podeljuje slovenska manjšina na avstrijskem Koroškem. Namenjena je slovenskim rojakom ali ustanovam tako iz zamejstva kot tudi iz sveta in

Kuhar-Prežihov Voranc in zgodovinar Bogo Grafenauer. Kluba danes združujeta potomce koroških Slovencev, pregnanih po plebiscitu leta 1920, ter prijatelje in simpatizerje slovenske narodne skupnosti na avstrijskem Koroškem. Njun namen je spodbujanje zanimanja za zgodovino in sodobni položaj koroških Slovencev, posredovanje kulturnih izmenjav med zamejstvom in osrednjim slovenskim prostorom ter podpiranje slovenske manjšine.

Ste vi Slovenci?

Prezrti dokument slovenščine v "Alt-Wenden- und Ungarn-Ordnungsbüchlein" iz leta 1700

Slovenski narodopisni inštitut Urban Jarnik v Celovcu se je z leti uveljavil tudi kot neke vrste arhiv za zanimive starsinske predmete, in sicer od raznih predmetov do dokumentov, ki so povezani s slovenskim jezikom na Koroškem. Posamezniki, ki kaj zanimivega odkrijejo, med njimi so pogosto tudi starejši rokopisi, ta odkritja zelo pogosto zaupajo inštitutu Urban Jarnik.

na kot madžarsčina. Žena je bila presenečena nad tem, jaz pa tudi. Odločila sva se, da povabiva gospoda Micheua v Celovec. Pogovor z njim je bil nadvse zanimiv,

posvetilo: Gospodu dr. Gyula Horn kot znak odprtih src in poti med Madžarsko in Aachenom.

Vse je lepo in prav. Le da v knjigi ni nobene sledi madžarskega jezika, namesto tega pa lahko odkrijemo zelo zanimiv zgodnji dokument slovenskega jezika v zapisu očenaša in zdravemarije.

Kako je torej prišlo do te usodne zmote? V faksimilu besedila piše, da knjižica želi bralcu podati kratka navodila, kako prepozna "Madžare", in sicer tako, da jih vpraša: Ali ste vi Madžari (zapisano v nemščini)? Nato sledi vprašanje: Ste vi Slovenci? (zapisano v slovenščini, opremljeno

Kam gréte vi?, odgovor pa je nu dobru, zhe prau.

V nadaljevanju besedila pravil v tej knjižici je omenjeno, da je bilo treba skrbno in po vesti izbrati tolmača, ki bi moral pred jedjo in po njej moliti določeno predpisano molitev, nakar sledi ugotovitev, da naj bi občinstvo (romarji) vsak dan molilo v knjižici zapisane molitve.

V originalu faksimila nato sledijo slovensko "pokrižanje", očenaš in zdravemarija. "Pokrižanje" je zapisano samo v slovenščini, očenaš in zdravemarija imata ob strani tudi nemški prevod. V prečkrovani verziji faksimila je zato pokrižanje ostalo v slovenščini, očenaš in zdravemarija pa sta zapisana le v nemščini, slovenski del pa je izpadel. V madžarskem in francoskem prevodu so tista mesta, ki so v originalu zapisana v slovenščini, povzeta po originalu - v slovenščini.

V spremni besedi je zapisano, da je vprašanje etničnega izvora Madžarov težko opredeliti, saj so Madžari vedno bili izpostavljeni nemškimi, slovenskim in turškimi vplivom. Pišec uvodnih besed sicer ugotavlja, da ima današnja madžarsčina, ki jo prištevajo ki finko-ogrski jezikovni skupini, le malo skupnega z besedilom v faksimilu, kjer je zapisan "vendski" jezik, ki je še "morda najbolj podoben slovenščini", kljub temu pa so zapisi v knjižici bili uvrščeni v madžarski jezik. Glavni urednik knjige je v svojem predgovoru namreč omenil nemščino kot "prajezik" (izvirni jezik), madžarsčino pa kot jezik romarjev.

Karel Micheu pa meni, da bi prav zaradi spoštovanja vsakega materne jezika v skupni "novi Evropi" bilo treba zapisati, da je v tej knjižici "nemščina izvorni jezik, slovenščina pa jezik romarjev".

Peter Rustja

Karel Micheu

saj je pripovedoval zanimivo zgodbo, ki je poučna tako za časnikiarja, zgodovinarja ali jezikoslovca.

Leta 1700 je izšla knjižica z naslovom "Staro-Wendiska ali Madžarska knjiga pravil", namenjena pa je bila romarjem v Aachen. Romanja v Aachen so izpričana od 13./14. stoletja dalje, in sicer vsakih sedem let.

Leta 1993 je v seriji objav škofijskega arhiva v Aachnu izšel faksimil te knjižice, in sicer v nemškem (originalnem) ter v madžarskem in francoskem prevodu. V predgovorih h knjigi je tudi omenjeno, da je leta 1990 dr. Gyula Horn, tedanji madžarski zunanji minister, prejel Karlovo nagrado (Karlpreis) mesta Aachen. Ob svečani podelitvi so mu v madžarski kapeli v Aachnu izročili tudi faksimile te "madžarske knjižice", v katero je škof v Aachnu zapisal naslednje

celo z akcentom). Temu vprašanju sledi dober nasvet, da je treba odgovoriti: dobru, dobru, gut. Nato je vprašanje Od keth ste vi?, na katero naj bi odgovorili je prau, zhe dobru. Tretje vprašanje se glasi

Prejeli smo Z okrepljeno OF v novo tisočletje

Novi glas je 5. januarja 2006 pod naslovom 'aktualno' objavil slavnostni govor predsednika DZ Cukjati ob dnevu samostojnosti in enotnosti, ki ga je imel 23. decembra 2005 na državni slovenski v Cankarjevem domu v Ljubljani. Čeprav je prišla ta številka vašega lista z govorom gospoda Cukjatija meni v roke šele eno leto kasneje, je tema še vedno aktualna. Zakaj? Zato, ker njegov govor razblinja meglo, ki je zajela Ljubljano in Slovenijo po padcu berlinskega zidu. Potrjuje, da je bilo v Sloveniji tedaj konec komunističnega režima, ne pa mita Osvobodilne fronte, ki mu je pripravila pot.

Ozrmo se v zgodovino. Vemo, kdo so sestavljali Osvobodilno fronto in kdo je imel v njej glavno besedo. Vemo tudi, kdo se ni je zoperstavil in zakaj. Med njimi je bil tudi škof Rožman, ko je zatrdil, da tisti, ki morijo Slovence, ne morejo biti osvoboditelji. Jasno je povedal, da je krvava revolucija zločin, pa naj nastopa pod še tako lepim imenom. Zato je bil po osvoboditvi proglašen za vojnega zločinca. To je škofu Rožmanu samo v čast, danes, po zlorabi komunizma pa bi bilo lahko razvidno vsakemu, ki trezno in svobodno razmišlja. Ljudje, ki vodijo RS, tega očividno niso zmožni! Imajo pa tudi zelo slab spomin. Pozabljajo, da brez komunističnega kolapsa Slovenci ne bi imeli svoje države, prav kakor tudi niso sposobni odkriti in obsoditi zločincev, ki so Slovenijo spreminili v eno samo pokopališče;

primanjkuje jim celo poguma, da bi velikemu škofu, ki je prav učil in pravočasno svaril pred nevarnostjo komunističnega nasilja, vrnil čast, niti zdaj po 15 letih samostojnosti.

V Cukjatijevem govoru lahko beremo, da so bili komunisti že 1933 za osvoboditev in združitve slovenskega naroda! Ker govornik pri tem ni omenil nobene druge stranke, je insinuiral, da so bili komunistični internacionalci edini branilci slovenstva, kar je res svojevrsten pogled na našo preteklost.

Če bi gornjo misel razvijali naprej, bi prišli do zaključka, da je medvojna OF izvajala le komunistični nacionalni program, da med tujo okupacijo sploh ne moremo govoriti o revoluciji, o kateri je govoril 'katoliški tabor' s škofom Rožmanom na čelu! V takem primeru seveda ne preostane drugega, kot da spravijo vse žrtve revolucije pod nalepko naivnih zapeljancev, medtem ko naj ostanejo njih krvniki še naprej in do konca časov zaslužni 'heroji'.

Žal, gospod Cukjati ni edini, ki tako misli. Po 45 letih 'znanstvenega' pranja možganov in blatenja Cerkve poznajo verniki v Sloveniji komunizem in druge totalitarizme manj, kot smo jih poznali pred vojno. Zato se novi Osvobodilni fronti obeta krasna prihodnost, saj jo bodo vodili, namesto revolucionarnih 'proletarcev', njihovi nasledniki: bogati in za novo demokracijo 'zaslužni' kapitalisti!

Stane Snog, Buenos Aires

Vodja Socialnih demokratov Borut Pahor se že vidi kot novi predsednik države

D'Alema bolj o željah in pričakovanih Italije kot pa o njenih obveznostih

Slovenija živi v vzdušju nekaterih velikih dogodkov, ki so oz. bodo lahko vplivali na nadaljnji demokratični razvoj države in družbe, hkrati pa povečali njen ugled in verodostojnost v mednarodni politiki in svetu. Pomemben tak dogodek je uvedba evra, skupne evropske valute, ki je od ponedeljka, 15. januarja, v Sloveniji edino uradno plačilno sredstvo. Nemška kanclerka Angela Merkel je v intervjuju, ki je bil v soboto, 13. januarja, objavljen v največjem slovenskem časniku Delo, menila, da

obisku italijanskega zunanjega ministra Massimo D'Alema v Sloveniji, ki naj bi pomenil začetek novega obdobja poglobljenih stikov, razumevanja in sodelovanja med državama, ki sta obe dejavni članici EU. Vendar po obisku prevladujejo mnenja in ocene, da so si sogovorniki sicer izmenjali veliko dobrih želja in pripravljenosti za sodelovanje med Slovenijo in Italijo glede vseh najbolj aktualnih vprašanj, da pa visoki gost, ki je tudi podpredsednik italijanske vlade, ni obljubil nič konkretnega o obveznostih sosednje države, po

stike rojakov v sosednjih državah), z olajšanjem in razumevanjem sprejeli mnenje italijanskega zunanjega ministra, "da je nerešena vprašanja med Slovenijo in Italijo treba spraviti v okvir normalnih odnosov, da jih razbremenimo konfliktnosti in nezaupanja, ki je žal dediščina polpretekle zgodovine." V intervjuju, ki je bil objavljen 13. januarja v sobotni prilogi časnika Dnevnik in je imel naslov Odločil sem se, da grem v Slovenijo peš, je zunanji minister opozoril, "da mora Italija uresničiti določila zaščitnega zakona za

ne v Krškem, ki je morda še večji problem, kot so plinski terminali."

Bivši predsednik države Milan Kučan zanika vrnitev v politiko, stranke pa so prepričane o takšni možnosti

Morda najbolj značilno obeležje sedanjemu političnemu stanju in razmeram v Sloveniji daje kriza v LDS, stranki, ki je dvanajst let imela izvršilno oblast v državi, sedaj pa se sesuva, razpada, pod težo lastnih nasprotij in sporov. Morda bo na kongresu naslednje soboto, 27. januarja, LDS mogoče ohraniti, vendar bo zagotovo prišlo do sprememb v njenem vodstvu. Močne so zlasti težnje, da bi bila iz njenega vodstva odstranjena predsednik Jelko Kacin in nekdanji premier Anton Rop, ki je sedaj vodja poslanske skupine LDS v parlamentu. Nekdanji predsednik države Milan Kučan je v preteklih dneh ponovno zanikal napovedi, da bo bodisi posredoval za ureditev razmer v LDS ali pa ustanovil celo svojo politično stranko.

Kandidaturo za novega predsednika države sta doslej napovedala le nekdanji premier in evropski poslanec Lojze Peterle in Borut Pahor, predsednik stranke Socialnih demokratov in evropski poslanec. Ta je pohitel z izjavo, "da se že vidi na mestu predsednika. Domišljam si, da vem, kaj moram storiti, da bi bil dober predsednik. Kot predsednik bi Sloveniji vrnil kennedyjevski duha. To potrebujemo." Predsednik Nove Slovenije, krščanske in ljudske stranke in finančni minister dr. Andrej Bajuk je Borutu Pahorju predlagal, naj zaradi svoje mladosti ne kandidira. Kandidaturo Lojzeta Peterle za novega predsednika Slovenije pa je doslej podprlo več kot petsto državljanov.

Marijan Drobež

sebej pri rešitvi oz. ureditvi vprašanj, ki izhajajo iz preteklosti. To so zadeve optantov iz Istre, tolmačenja Osimskih sporazumov, pa tudi vprašanje umetniških slik in podob in drugih umetnin, ki so jih oblasti med drugo svetovno vojno iz cerkva v Istri odnesle v Italijo, pa jih sedaj, očitno, niso voljne vrniti.

So pa v političnih strankah in okoliščini, pa tudi v javnosti (le-ta je, žal, pogosto neobčutljiva za narodnostne in življenjske težave in

slovensko manjšino, ki smo ga želeli in sprejeli v levi sredini leta 2001, ki pa je bil doslej, žal, uveljavljen le delno." Na pridržke in nasprotovanja iz Slovenije zoper načrtovano gradnjo dveh plinskih terminalov v Tržaškem zalivu pa je gost odgovoril z mnenjem, ki morda vsebuje možnost novih nesporazumov. V omenjenem pogovoru za ljubljanski časnik je namreč dejal, "da Italija ne ugovarja podvojitvi zmogljivosti slovenske jedrske elektrar-

ne v Sloveniji dejanje in uspeh zgodovinskega pomena. Dobrodošlico skupni evropski valuti so izrekli tudi na veliki slovesnosti, ki je bila v ponedeljek, 15. januarja popoldne, v Ljubljani. Sodelovalo je okoli dvesto predsednikov vlad, ministrov in drugih gostov iz držav članic EU, Evropske centralne banke in iz najvišjih organov povezave. Med njimi so bili nemška kanclerka Angela Merkel v svojstvu predsedujoče Evropski zvezi, predsednik evropske komisije Jose' Manuel Barroso, predsednik Evropske centralne banke Jean Claude Trichet, predsednik italijanske vlade Romano Prodi ter mnogi znani finančni strokovnjaki iz držav članic evropske povezave. Gostje so si v Cankarjevem domu ogledali tudi razstavo o denarju v Sloveniji skozi zgodovino, od rimske Emone (Ljubljane) do danes, z naslovom Tolar odhaja - evro prihaja. Časniki ter radijski in televizijski postaje so podrobno poročali o

Bil je tudi globoko veren mož

Jože Plečnik največji slovenski arhitekt vseh časov

V Sloveniji se je 7. januarja, na petdesetletnico smrti začelo Plečnikovo leto 2007, ki ga je razglasila vlada v čast največjega slovenskega arhitekta vseh časov. Jože Plečnik tudi v svetovnem merilu sodi med najpomembnejše ustvarjalce na svojem področju v 20. stoletju. Strokovnjaki ga ocenjujejo kot arhitekta prihodnosti, njegove stvaritve pa naj bi bile del brezčasne arhitekture.

Jože Plečnik se je rodil 23. januarja 1872 v Ljubljani. Študij na oddelku za arhitekturo dunajske akademije je končal kot najboljši diplomant v razredu profesorja arhitekta Otta Wegnerja. S svojimi zgodnjimi deli na Dunaju se je kmalu uvrstil med pionirje evropske moderne arhitekture. Kasneje se je ukvarjal s preučevanjem arhitekture v Pragi in Ljubljani, hkrati pa je postal glavni arhitekt prenove praškega gradu na Hradčanih. Veliko je prispeval k urbanistični in arhitekturni obnovi Ljubljane.

Njegova dela zelo odmevajo v naš čas, čeprav je utiral samo svojo avtorsko pot, ki se ni ozirala na trenutne arhitekturne tokove. V njegovem opusu so zelo pomembni Zacherlova hiša na Dunaju, cerkev sv. Srca Jezusovega v Pragi ter stavba Narodne in univerzitetne knjižnice v Ljubljani. Slednja naj bi bila eden največjih

spomenikov knjigi, besedi, kulturi ter znanju kot razsvetljenju in navdihu, kot bi ga mogel le redkokateri arhitekt nameniti svojemu narodu. Sloviti arhitekt si je Ljubljano zamislil kot slovenske Atene z akropolo na ljubljanskem gradu in z mestno krono. Izrisal je dva generalna urbanistična načrta za slovensko prestolnico, ki pa sta ostala le na papirju. Neuresničene pa so ostale tudi mnoge druge arhitektove ideje. Med njimi zamisel za slovenski parlament v obliki stožca. Znani dunajski kritik Friedrich Achletiner je nedavno zapisal, da bi Jože Plečnik utegnil postati celo arhitekt prihodnosti.

V spomin na velikega mojstra so ob 50-letnici smrti v Narodni galeriji v Ljubljani odprli razstavo z naslovom Jože Plečnik (1872-1957) - Arhitekt v Ljubljani, Pragi in na Dunaju, ki jo je pripravil umetnostni zgodovinar Damjan Prelovšek. Na ogled je izbor doku-

mentarnega gradiva, izvornih skic, predmetov in modelov iz celotne Plečnikove ustvarjalnosti. Razstava bo odprta do 25. februarja. V letošnjem letu si bodo sledile še druge razstave in prikazi Plečnikovih del, med katerimi so tudi načrti za obnovo nekaterih cerkva na Primorskem ter za zgraditev spomenika padlim borcem osvobodilnega boja v Vipavi. Plečnikov sicer neuresničen načrt slovenskega parlamenta krasi evropski kovanec za 10 centov. Boris Podrecca, na Dunaju ži-

veči slovenski arhitekt, pripravlja razstavo o Plečniku, ki bo

Kratke

Specialist za plastično kirurgijo prof. dr. Zoran Arnež bo imel ambulanto tudi v Kromberku pri Novi Gorici

Prof. dr. Zoran Arnež, nekdanji strokovni direktor Kliničnega centra v Ljubljani in specialist za plastično kirurgijo z evropskim slovesom in ugledom, je prevzel pomembne strokovne položaje v Trstu. Postal je direktor oddelka za plastično kirurgijo v univerzitetni bolnišnici na Katinari. Na novem delovnem mestu že opravlja operacije in druge zdravstvene posege. Imenovan je bil tudi za vodjo katedre na medicinski fakulteti v Trstu.

Prof. dr. Zoran Arnež pa bo sprejemal paciente tudi v Medicinskem centru Vid v Kromberku pri Novi Gorici. Gre za zasebno zdravstveno ustanovo, ki sicer sprejema predvsem tiste obiskovalce, ki imajo težave z očmi oz. z vidom.

Grad Gewerkenegg ponos idrijske preteklosti in kulture

Obiskovalci Idrije, najstarejšega rudarskega mesta v Sloveniji, si radi ogledajo grad Gewerkenegg, ki je povsem obnovljen in velja za ponos preteklosti in kulture tega mesta. Gre za nevsakdanje nemško ime za stavbo, ki je bila zgrajena v prvi polovici 16. stoletja, da bi v njej delovala uprava rudnika živega srebra. Z njo sta neločljivo povezana usoda rudnika in zgodovina Idrije. Markantno poslopje je preživelo številne rodove rudniških upraviteljev in taka je bila funkcija gradu vse do druge svetovne vojne. Gewerkenegg so prenovili sredi 18. stoletja z upoštevanjem arhitekture baroka, tedaj so dvorišče z arkadami tudi poslikali z dekorativnimi freskami živahnih barv.

Po drugi svetovni vojni so omenjeni objekt dobro vzdrževali, tudi s stalnimi posegi in deli. V njem ima Mestni muzej prostore in zbirke že več kot petdeset let. O gradu Gewerkenegg so nedavno posneli tudi dokumentarno televizijsko oddajo.

Ljubljana s svojimi prednostmi najbolj zelen kraj za bivanje

V Sloveniji so na osnovi statističnih podatkov, zbranih v šestinpetdesetih občinah, preverili, v katerih krajih je kakovost življenja na najvišji ravni. Pri tem so upoštevali višino plač, stopnje brezposelnosti in število zgrajenih stanovanj. Analizirali so tudi najnovejše podatke o bruto domačem proizvodu na prebivalca, povprečni ceni dvosobnega stanovanja ter o številu zdravnikov in zobozdravnikov na tisoč prebivalcev. Zbrali so tudi podatke o številu kaznivih dejanj v posameznih občinah, pa podatke agencije za okolje o onesnaženosti posameznih krajev in o številu sončnih dni v različnih pokrajinah. Sodeč po tako zbranih podatkih in primerjavah, je po kakovosti življenja daleč na prvem mestu Ljubljana. To mesto ima v primerjavi z drugimi območji številne prednosti in je zato najbolj zelen kraj za bivanje. Po kakovosti življenja se za slovenskim glavnim mestom uvrščajo Koper, Nova Gorica, Novo mesto in Kranj.

Mohorjevke 2007 v Ajdovščini

Goriška Mohorjeva družba je tudi z letošnjo knjižno zbirko potrdila tradicionalne vezi, ki jo že dolga leta vežejo na Lavričevo knjižnico, saj postaja predstavitev mohorjev v Ajdovščini že prava stalnica ob novem letu. V ponedeljek, 8. januarja, se je Goriška Mohorjeva družba predstavila s svojim Koledarjem 2007, s knjigo Tereze

Srebrnič V objemu sončne Afrike, z zanimivim priročnikom Goričana Danijela - Danila Čotarja Domače sirarstvo za zabavo in zares ter s knjigo za otroke Mravlja hoče v živalski vrt avtorice Miroslave Leban, katero je z duhovitimi ilustracijami opremila Paola Bertolini Grudina. Po uvodnem pozdravu ravnateljice gospe Zdenke Žigon je najprej predsednik GMD dr. Oskar Simčič očrtal pestro vsebino letošnjega Koledarja, Tereza Srebrnič je govorila o svoji bogati štiriletni izkušnji kot prostovoljka v Afriki, predvsem kako so s kolegi skušali najprej v Maliju in nato v Zambiji osveščati prebivalstvo in vzpostaviti tiste najbolj osnovne strukture, predvsem na področju opismenjevanja otrok in zdravstva, Paola Bertolini Grudina je ob predstavitvi knjige za otroke povedala najprej nekaj besed o avtorici Miroslavi Leban in kako so jo te živalske zgodbe kot ilustratorko navdihovale. Večer je sklenil Danijel Čotar, ki je poudaril, kako je ob nastajanju priročnika o sirarstvu držal strokovne doslednosti, saj je priročnik kot tak namenjen predvsem sirarjem, ni pa pri tem pozabil tudi na bolj poljudnega bralca, ki lahko v tej knjigi dobi marsikateri recept za domačo pripravo jogurta ali skute, pa tudi kakšno duhovito misel ter marsikaj izve o mlečni kulturi, ki se v našem sredozemskem prostoru naslanja na večstisočletno izkustvo. / (MS)

Računalništvo/multimedija

Apple predstavil nov revolucionaren izdelek

Družba Apple je prejšnji teden predstavila svoj novi izdelek iPhone, ki združuje tri izdelke - mobilni telefon, iPod s širokim zaslonom in upravljanjem na dotik ter napredno napravo za komuniciranje po internetu z odjemalcem elektronske pošte, spletnim brskalnikom z možnostjo iskanja in pregledovanjem zemljevidov. iPhone predstavlja nov uporabniški vmesnik, zasnovan na velikem zaslonu na dotik, in novo programsko opremo, ki omogoča uporabo iPhonea le s prsti, so sporočili iz Apple IMC Slovenija. iPhone, ki je po besedah predsednika uprave ameriškega podjetja Apple, Steva Jobsa, revolucionaren izdelek in pet let pred katerikoli drugim mobilnim telefonom, med drugim uporabnikom omogoča klicanje s preprostim klicanjem na ime ali številko. iPhone sinhronizira vse uporabnikove stike z osebnega računalnika ali internetnih storitev, kot je Yahoo!, tako da

ima uporabnik celoten seznam aktualnih stikov vedno s seboj. iPhone je tudi iPod s širokim zaslonom s tipkami na dotik in omogoča ljubiteljem glasbe, da se je "dotikajo" s preprostimi pregledovanjem celotnih

lec elektronske pošte z obogatitvijo HTML, ki v ozadju sprejema pošto z večine strežnikov POP3 in IMAP in prikazuje fotografije in grafike ob besedilu. iPhone lahko popolnoma opravlja več nalog, tako da

seznamov skladb, izvajalcev, albumov in seznamov predvajanja. Izdelek iPhone je tudi odjema-

uprabnik bere določeno spletno stran, v ozadju pa medtem na telefon npr. nalaga elektronsko pošto.

Italijanska naložba

Intesa Sanpaolo 66,21-odstotna lastnica Banke Koper

Družba Intesa Sanpaolo, kot se imenuje po pripojitvi banke Sanpaolo IMI k Banci Intesa, je kot univerzalna pravna naslednica družbe Sanpaolo IMI s 1. januarjem postala lastnica 351.799 delnic oz. 66,21 odstotka delnic Banke Koper z glasovalno pravico, je banka sporočila prek spletnih strani Ljubljanske borze. Bančna skupina Sanpaolo IMI je v lastniško strukturo Banke Koper vstopila leta 2002, ko je pridobila 62,1-odstotni lastniški delež in 32,9-odstotni delež glasovalnih pravic. Lani je od Banke Slovenije pridobila soglasje za izenačitev glasovalnih pravic z lastniškimi

deležem. Konec oktobra lani je Sanpaolo IMI v Banki Koper obvladovala 66,21-odstotni delež, po desetodstotnega pa Luka Koper, Intereuropa in Istrabenz. Delničarji so julija lani za pet let podaljšali

Istrabenz razmišljajo o prodaji deležev v banki. V torek pa je navedel, da se za to še niso odločile, čeprav bi po delničarskem sporazumu do konca marca vse tri za desetodstotni delež dobile nekaj več kot 29 milijonov evrov, po izteku tega roka pa naj bi bila cena za delnico manj ugodna. Po navedbah časnika naj bi družbe ohranile petodstotni delež, da bi ime in sedež Banke Koper ostala nespremenjena. Predsednik uprave Banke Koper Vojko Čok je za časnik pojasnil, da delničarski sporazum, podpisan ob vstopu banke Sanpaolo IMI v Banko Koper, določa, da se sedež in ime banke ne smeta spreminjati brez soglasja manjših delničarjev, četudi imajo skupaj le petodstotni delež. "Dostojni strani večinskega lastnika nikoli ni prišlo do pobude, da bi spreminjali sedež ali ime družbe. Take pobude tudi ne pričakujem," je dodal.

sporazum, ki predvideva ohranitev lastništva slovenskih delničarjev ter ohranitev načina vodenja in upravljanja banke. Dnevnik je pred časom pisal, da Luka Koper, Intereuropa in

VIDA VALENCIČ

KO SE DOTAKNEŠ OSEBE

Človeška psiha je najbolj zapletena stvar

Ženske smo res neverjetne. In žal neverjetno do take mere, da je naravnost neverjetno, do kakšne mere lahko pridemo v odvisnosti od moškega. Včerajšnji dokumentarec je bil zelo zgovoren. Na tisoče prebutanih življenjskih družic, podplutbe in črna očesa, kljub temu pa nerazrešljiv odnos med krvnikom in žrtvijo. Človeška psiha je tako zapletena stvar, da je na zunaj težko razumeti veliko mehanizmov, ki se sprožijo v različnih situacijah. Ko že pride do kazenske obravnave primera in je recimo nasilnežu krivda dokazana, potem...nadaljuje dokumentarec... "uganite, kdo je tisti, ki se najprej spet obrne na sodnika, da bi obtoženca pomilostil? Njegova družica. Ravno tista, ki je pred časom zbrala goro poguma, da se je skušala rešiti iz pekla". Človeška psiha je res zapletena. Pozorno spremljaš tistih par osebnih pričevanj v dokumentarcu (več jih ni, o takem zlu je pripravljeno javno spregovoriti zelo malo žensk), zreš v tiste zamegljene obraze in prisluhneš zvočno nalašč neprepovednemu glasu, sam pri sebi si praviš: ne, kaj takega ni možno. Jaz bi se uprla, nekaj bi naredila. In potem veš, da ni vse tako enostavno. Mehanizmi odvisnosti so tako nerazložljivi, da bi se mogoče lahko vsak od nas znašel v položaju, kateremu ne vidi izhoda. Na srečo ne do takih skrajnosti, a odvisnost od osebe je nekaj, kar sem saba občutila in z mano še veliko drugih žensk. Obdobja, ko veš, da ne gre tako naprej, da se ne razvijah v tisto osebo, ki si želel postati, na hitro pripravljene kovčki v zasledovanju življenja, ki ni tvoje, dokazi, da je vse preveč zbalansirano na eno

stran. Takrat sem vedela, da moram priti do neke točke, ko uvidim, da tako ne gre naprej, da se moram enkrat za vselej odločiti in spet zagrabiti vajeti svojega življenja v roke. Danes sem končno spoznala, kako pravilen je rek, da je oseba zate tista, ki iz tebe potegne na dan najlepše možno in zaradi katere potem v ogledalu uzreš osebo, kakršna si vedno želel postati.

V življenju sem srečala, brala in slišala o velikem številu žensk, ki so molče sprejemale situacijo, za katero so v dnu srca vedele, da ni tista, ki jih bo osrečila. Ženske, ki so molče prenašale varanja, ker niso verjele, da si zaslužijo kaj več, ženske v nedovoljenih zvezah, ki ne verjamejo, da se morajo najprej same spremeniti in šele nato se bo spremenila situacija, ženske, ki so svojemu moškemu mater, in ženske, ki si ne upajo več voziti avtomobila, ker so se v letih tudi same "prepričale", da za to pač niso sposobne.

Pred kratkim sem spoznala življenjsko zgodbo Marie Callas, blesteče zvezde, ki je dovolila, da jo je Onassis zakril in jo psihološko stresal pred vsemi. In potem se vprašaš: ona? Callasova, ki je imela cel svet pred sabo, ona je lahko vse to sprejemala v imenu neke strastne, vihrove ljubezni?! Pred leti sem spoznala žensko, ki je danes v srednji Italiji profesor administrativnega prava. Izobrazena in emancipirana ženska, ki je dovolila takratnemu partnerju, da jo zasmehuje pred drugimi. Ker enostavno ni bil tako uspešen kot ona. Na srečo je v letih zbrala dovolj poguma, da se je vsega tega rešila, a nocoj mi vsi ti spomini privrejo na dan, vse življenjske zgodbe žensk, ki so javno spregovorile o tem, kar je bilo zelo naporno, in o moči, ki so jo zbrale, da so se iz tega izvlekle.

V razmislek

O pravem prstanu

Pisal je tudi o prstanu, pravzaprav o treh prstanjih. Gotthold Ephraim Lessing (1729-1781). Sin luteranskega pastora. Študiral je teologijo in medicino. Bil je časnikar. Postal je važna osebnost nemške književnosti, ukvarjal se je torej s pisateljevanjem. Lessing je živel v obdobju razsvetljenstva, in prav v duhu razsvetljenstva je s svojim literarnim ustvarjanjem ponujal bralcem svojih knjig ali gledalcem, ki so si ogledali gledališke predstave - drame, komedije (pisal je tudi dela, namenjena uprizoritvi) take vsebine, ki bi bile poučne, didaktične. Bralci oziroma gledalci naj bi se preko branja literarnih del ali gledanja gledališke predstave česa pozitivnega naučili. V tem duhu je Lessing pisal tudi basni, poučne pripovedi, ki imajo neko moralo in v katerih nastopajo živali. Morda si je Lessing želel preko književnosti izboljšati svet, literatura naj bi imela nek suveren etičnovzgojni cilj. Cilj, ki naj bi ga imela književnost, naj bi bil tudi ta, da človeka nekako emancipira, prav v razsvetlenskem duhu. Knjige naj bi bralce emancipirale morda tako, kot je človekovo emancipacijo pojmoval nemški filozof Immanuel Kant (1724-1804), in sicer v smislu, da bi se človek osvobodil, znebil nerazjasnljivih in nerazumljivih sil, ki si jih je sam bil ustvaril in od katerih je bil dosti časa odvisen. Človek naj bi torej postal dovolj zrel, prav tako zrel, kot postane zrel otrok v trenutku, ko z močjo razuma premaga in oddalji svoje

strahove. O prstanih je Lessing pisal v svoji dramski pesnitvi, ki ima naslov »Modri Natan« (1779), in sicer takrat, ko Saladin vpraša modrega Natana, katera izmed treh ver je prava - ali je prava krščanska vera ali je prava mohamedanska vera ali je prava judovska vera - in mu Natan odgovori s parabolo. Na vzhodu je živel mož. Imel je prstan neprecenljive vrednosti. Ta prstan je po njegovi smrti

enaka originalnemu. Izdelana sta bila tako precizno, da ni bilo mogoče razpoznavati, kateri izmed treh prstanov je pravi. Tako je po očetovi smrti imel vsak sin svoj prstan. Vsa sin je hotel postati knez. Začeli so se prepirati in ni bilo mogoče ugotoviti, kateri je bil pravi prstan.

Ali je tako važno vedeti, kateri prstan je pravi, če vemo, da nam ga je dal oče z vso svojo ljubeznijo? Nepravda prstana sta bila prav tako izraz očetove ljubezni do sinov.

Ali ni morda važno le to, da, kar ti je z vso svojo ljubeznijo pustil oče, ti daje moč in pogum, da greš naprej po svoji življenjski poti?

Katera vera je torej prava? Ali ni važno dejstvo, da nam vera daje moč, da se med seboj ne prepiramo, da gremo pogumno naprej? Ali ni morda bistveno, da spoštujemo versko drugačnost? Da nismo fanatiki? Da smo zvesti negativnosti religiozne nepopustljivosti? Da smo proti kateremukoli dogmatizmu? Da ne mislimo torej, da obstaja samo naša verska resnica? Da smo proti mračnjaški miselnosti, ki se kaže, če smo prepričani, da je edinole naša resnica prava? Da se z vso močjo približamo svobodnemu kritičnemu mišljenju? Mar ni poguba biti tiran - prepričan, da je tvoj prstan pravi?

Elena Cerkevnik

NOVI
GLASGLAVNI UREDNIK Andrej Bratuž - ODGOVORNI UREDNIK Jurij Paljk
Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednik dr. Damjan Paulin
Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.it
Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.it
Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.it
www.noviglas.itTISK: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD,
tel. 049 8700713 - faks 049 8073868, e-mail cdascv@libero.it

LETNA NAROČNINA: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov, inozemstvo 85 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

OGLAŠEVANJE: Oglaševalska agencija Tmedia, Korzo Verdi 51 - Gorica, ul. Montecchi 6 - Trst.
Brezplačna tel. št. 800 129452, iz Slovenije in tujine 0039 0481 32879. E-mail advertising@tmedia.it

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi letih.

Novi glas je član Združenja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tednikov v Italiji FISC

Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovencev v zamejstvu in po svetu
Tednik Novi glas prejema neposredni državni prispevek v skladu z zakonom 7.8.1990 št. 250

To številko smo poslali v tisk v torek, 16. januarja, ob 14. uri.

Reportaža

Štrajk naj bo!

Časnikarji res ne preživljamo najlepših trenutkov. Vsedržavni novinarski pogodbi je že zdavnaj potekel rok trajanja, že več kot pred dvema letoma. Tako po dobri sindikalni navadi celoten novinarski ceh že nekaj časa v presledkih križem rok stopa na ulico in na ves glas ponavlja geslo: "Štrajk naj bo!" Seveda, štrajk naj bo. Saj gre za pravico, ki si jo je delavsko gibanje priborilo že pred kar nekaj leti. Dogodki pa se kar naprej vrstijo: seveda splošno dogajanje ne pozna stavk in protestov. In kako čud-

novinarjev. Verjetno je bil to najlepši vikend za vse žogobrarje. Izvrstno božično darilo. Še dobro, da je danes stavka! Kot naročeno, je 23. decembra v Vidmu gostoval Milan. Rdečečrni letos resda igrajo zelo povprečno, so pa vsekakor med ekipami, ki priključijo največ medijske pozornosti. Šlo je torej za idealno priložnost prisostvovati neobičajnemu prizoru, nogometni tekmi Milana, ki bi morala biti zaradi časnikarske stavke medijsko zelo neopazna. Mislil sem si, da za tako tekmo res ne bo težko dobi-

res veliko novinarjev" mi je odgovoril, "nisem si pričakoval tolikšnega navala, predvsem zaradi stavke." Po vprašanju o natančnejših številkah je pojasnil: "Časnikarski predel na stadionu obsega nekaj več kot 90 mest. Akreditiralo se je prav toliko novinarjev. Samo pogledj, Gazzetta je kljub stavki akreditirala tri novinarje plus enega, ki ima celoletno akreditacijo, ker je doma tukaj v Vidmu. Tuttosport je prav tako poslal dva novinarja. In še bi lahko nadaljeval..."

Tiskovna konferenca za duhove...

Tekma je nekoliko nepričakovano pripadla Milanu. Ancellottijevi varovanci so zmagali s tremi goli razlike. Sodnik je Udineseju neupravičeno odrekel in Milanu velikodušno dosodil enajstmetrovko. Rdečečrni so tako zlahka osvojili tekmo. Novinarska tribuna, ki je bila vleskozi dokaj polna, je tako za stavkajoče časopise in nastavkajoče radie in televizije beležila preporod Milana, ki si je predvsem po zaslugi Kakaja polepsal Božič in omogočil Ancellottiju, da je brezskrbno pil novoletni šampanjec. Po tekmi se je seveda novinarska srenja, ki se je zbrala na Friuliju, preselila v "spodnje prostore", v prostore za tiskovne konference. In tam se je šele začela prava veselica. Predstavniki tiska res ni bilo dosti, veliko pa je bilo kamermanov in novinarjev z mikrofoni. Obredno so si vsi novinarji najprej ogledali zadetke in komentirali tekmo. Prednjačili so seveda krajevni novinarji, tako da so bila mnenja o velikem deležu sodnikove krivde za Udinesejev poraz soglasna: "Ja, ko bi Milanu ne dosodil neob-

Tekma na Friuliju in Julijci v ozadju

Ancellotti pod pritiskom

no je zjutraj ob kapučinu in briouso dan začeti brez časopisov. Za italijanske bralce je to res zelo težko. Saj bi brez Corriereja in Repubblica že preživeli, a kaj ko v stavko privoljujejo tudi časnikarji Gazzette. Prava tragedija. In v času zadnje stavke, pred Božičem, je bilo na sporedu tudi nogometno prvenstvo. Italijanski državljani so ravno v času božičnih počitnic, ko imajo največ časa na razpolago, ostali brez najbolj priljubljenega čtiva v roza preobleki. Dve prvenstveni koli in prvi odzivi na zimsko kupoprodajno borzo brez časopisov (nogometnaši so tekali po zelenicah 20. in 23. decembra, časopisov pa v kioskih ni bilo od 21. do 26. decembra). Informacije in komentarji na psu. Nogomet se je na novinarsko stavko požvižgal in v odsotnosti časopisov speljal kar dve prvenstveni koli. Zanimivo, kako so lahko Italijani preživeli toliko časa brez časopisne športne informacije. Verjetno pa je še bolj zanimivo, kako so nogometiški preživeli toliko časa brez zasvoženih

ti akreditacije. In res so z Udinesejevega oddelka za medije prošnjo za akreditacijo takoj odobrili. Sobota, 23. december, je bil lep sončen dan. Predpraznični in čisto počitniški. To se je poznalo tudi na tribunah videmskega stadiona Friuli. Na predbožični tekmi se je zbralo kakih 20 do 25 tisoč ljudi, Friuli pa premore 45 tisoč sedežev. Predbožični praznični čas, relativno majhna odmevnost tekme same in predvsem stavka: pričakovati je bilo, da bo tudi predstavnikov medijev manj. "Sprejemna pisarna" za dvig akreditacij je v Vidmu velik šotor, zgrajen pred svetovnim prvenstvom Italia 90. Odgovorni za stike z javnostjo je tja prišel dobro uro pred tekmo. Ko sem se mu predstavil in ga prosil za akreditacijo, je na dan povlekel tri strani dolg seznam in me začel na njem iskati. "Še dobro, da je danes stavka", sem si mislil, ko mi je gospod Albertini izročal karto, in ga nato vprašal po številu akreditiranih novinarjev. "Ja, akreditiranih je

liko pa je bilo kamermanov in novinarjev z mikrofoni. Obredno so si vsi novinarji najprej ogledali zadetke in komentirali tekmo. Prednjačili so seveda krajevni novinarji, tako da so bila mnenja o velikem deležu sodnikove krivde za Udinesejev poraz soglasna: "Ja, ko bi Milanu ne dosodil neob-

Prikazal se je tudi pravi Galeone

stoječe enajstmetrovke, bi se vse skupaj drugače izteklo". Novinarji Sky-ja in Mediaseta so medtem svoje delo opravili že na igrišču. Omenjeni televizijski hiši sta namreč po zadnjih pogajanjih leta 2005 pridobili ekskluzivne pravice za dostop do nogometišev kar na igrišču in pred slačilnicami. Medtem so ostali novinarski smrtniki čakali v tiskovni sobi in zrlji v ekrane. Naenkrat je zavrižalo. Vsi so planili na noge z notesom in kemičnim svinčnikom ter dobro našpičili ušesa. Na ekranu sta se pojavila Galeone in Ancellotti, ki sta le nekaj sob stran dajala prve izjave ekskluzivnim Mediasetovim novinarjem. V novinarski sobi je bilo namreč že prej slišati govornice, da tiskovne konference zaradi stavke sploh ne bo. Novinarji so se zato nagnili pred ekrane kot bi zagledali prikazen. Potem ko sta oba trenerja po televiziji javnost seznanila s svojo analizo tekme, je v novinarski sobi ponovno zavladalo premirje. Bojno stanje je prenehalo. In potem

se dalj časa ni nič dogajalo. čakanje, čakanje in čakanje. O obeh trenerjih ne duha ne sluha. Morda sta res mislila, da jima zaradi stavke ni treba v novinarsko sobo. Ali pa, sta tako upala.

Končno... trenerja na pohodu

Ampak po dokaj dolgočasnem čakanju... presenečenje. Naenkrat je v sobo strumno prikorakal Galeone. Šel je mimo prostora, namenjenega časopisnim novi-

pihal še Ancellotti, vidno manj razpoložen in manj dojemljiv za novinarsko radovednost. Tudi Milanovega trenerja je obkolilo malo morje časnikarjev. Ancellotti je bil kratek in jedrat: "Milan ne potrebuje okrepitve. Edina okrepitev, v katero upam, je okrevanje vseh poškodovanih." Litanije, ki so jih Milanovi navijači v zadnjih letih že močno vajeni. No, in ko je Ancellotti vse to povedal, je samo

Novinarji zrejo v televizijskega Galeoneja

narjem, in se ustavil naravnost pri kamermanih... "Zaradi stavke bomo vse naredili kar v prostoru za televizije", so povedali odgovorni pri videmskem društvu. Ja, stavko so odlično izrabili za racionalizacijo časa in čimprejšnji začetek počitnic. Galeone si je kljub porazu zelo veliko časa za vse predstavnikove sedme sile. Na vrsto so prišli vsi novinarji. Analiziral je tekmo in pojasnjeval razloge za poraz. Nad njega se je spravila cela množica mikrofonov in kamer. Podoben prizor se je ponovil le nekaj minut kasneje, ko je pris-

dejal: "Hvala, nasvidenje!" Nakar se mu je približal še en novinar s kamermanom: "Lahko samo še eno izjavo za našo televizijo?" "Ne, dovolj. Saj je navsezadnje Božič." Pa se je kljub temu našel še en pogumnež: "Ali lahko eno izjavo za tisk?" Ancellottijev odgovor je bil tudi tokrat zelo odrezav. "Ali ne stavkate vi?" je na kratko sklenil novinarsko sečanje in odšel. Novinarska soba za tiskane medije pa je še naprej samevala: samcata, samcata. Seveda, štrajk naj bo!

Andrej Čermic

Zamejski nogomet ni bil še nikoli tako uspešen

Snovi za pisanje o nogometu, posebej v Italiji, nikoli niso zmanjka. Tokrat naj se zaustavimo pri domačem, zamejskem amaterskem žogobrcu, ki zaposluje samo na moški članski ravni kar devet ekip. Na tem mestu bi ne razpravljali, ali gre za slovenske ekipe, ekipe slovenskih društev, naše ekipe, ekipe naših društev ali še kaj drugega. Nosijo

pač imena Juventina, Vesna, Kras, Primorec, Primorje, Breg, Sovodnje, Zarja/Gaja, Mladost, imena klubov, ki so včlanjeni v Združenje slovenskih športnih društev, in torej po našem mnenju ni debate, da so to slovenska moštva. Seveda si ne zatiskamo oči in vemo, da glavnino tekem nastopa Primorec z enim slovensko govorečim igralcem in

Breg z dvema. To je dejstvo že kar nekaj let in četudi marsikomu stvar ni pogodu, tako je stanje v športu, v katerem je treba za sestavo ekipe zbrati ne deset, niti dvanajst, pač pa vsaj dvajset fantov. Poleg tega naj bo merilo tudi zanimanje medijev in predvsem občinstva. Nogometne tekme so daleč najbolj obiskane. V Križu, Repnu, Štandrežu smo tudi v tej sezoni večkrat našli po tristo, štiristo gledalcev. Naj torej medijsko zanemarjamo postave, o katerih se na primer Piccolo in Messenger redno razpišeta z vsako-

tedensko napovedjo pred tekmo, pogovorom s trenerjem in mastnimi naslovi? In, enkrat za vselej, lotimo se z dev z vsebinskega prejkot z oblikovnega vidika. Ljudi zanima kakovost igre prej kot antiptično štetje Slovencev (v slogu: Breg - Primorec 2:1, ne rezultat derbija, pač pa obracun prisotnosti domačinov na igrišču), kot da bi se v društvih morali sramovati, da imajo neslovensko govoreče igralce, katerim mora biti ob poslušanju določenih trditvev vsaj prav nerodno.

Če pa govorimo o vsebinah, o kvaliteti, konceptih igre, dopadljivosti predstav, potem se nam lahko obraz le razjasni. Zamejski nogomet ni še nikoli segel tako visoko! Prvič dve postavi (Vesna in Juventina), v predstavnstvu Tržaške in Goriške, v elitni ligi, A ligi amaterjev, od katerih se ena celo vse resneje poteguje za sam vrh in preboj v polpoklicne sfere četroligašev; v promocijski ligi (Kras) ena odlična

ekipa, ki ima za sabo dve zaporedni napredovanji in je z nogometno mrlzico okužila vso vas, ki se po dolgih letih vrača ob rob igrišča; dve ekipi (Primorec in Primorje) tudi na solidni ravni prve amaterske lige, katero bi s težavo vzdržali s slovensko reprezentanco. Pa še štiri enajsterice med drugo in tretjo amatersko ligo, v katerih se sicer res igra na nižjem nivoju bolj za rekreacijo. Skratka, gledano z zornega kota kakovosti (ki je za vse medije na svetu edino merilo) vsako leto lepša slika, h kateri lahko dodamo še kopico ličnih in zgledno urejenih športnih središč in, tudi po zaslugi določenih bogatih sponzorjev - dobrotnikov, dobre finančne in vadbene pogoje. Italijanska javnost nam iz dneva v dan potrjuje, da uživa slovenski amaterski nogomet v deželi vse večji ugled. Če pa tudi iz ostalih okolij cenijo toje

delo in radi prihajajo k tebi, si to menda lahko prej šteješ v čast, kot

HOKEJ IN LIGNE

A1 liga: Forlì - Polet Kwins ZKB 2:3.

NOGOMET

Elitna liga: Fontanafredda - Juventina 1:1, Palmanova - Vesna 0:0.

Promocijska liga: Kras Koimpex - Torviscosa 2:1.

1. amaterska liga: Moraro - Primorec 0:1, Villesse - Primorje Interland 0:1.

2. amaterska liga: Breg - Opicina 1:0, Sovodnje - Panziana 2:2, Zarja/Gaja - Villa 2:0.

KOŠARKA

C liga: Jadran Mark - Virtus Padova 75:79, Eraclea - Bor Radenska 83:69.

D liga: Breg - Paggi 82:55, Villesse - Kontovel 67:62, Sokol Ca' d'Oro - Athleticismo 91:89.

ODBOJKA

Moška B2 liga: Sloga - Sarneola 2:3.

Moška C liga: Val Imsa - Ferroalluminio 3:2, Faedis - Soča ZBDS 3:1.

Ženska D liga: Manzano - Bor/Breg Kmečka banka 0:3, Staranzano - Sloga List 1:3.

Moška D liga: Sloga Televita - Cordenons 2:3, Rigutti - Nas prorop 3:0, Olympia TMedia - Artega 3:0.

pa da te mora zaradi tega sosed grdo gledati.

HC

Peš po Korziki (35)

Med morjem in gorami

20. Neprijetno srečanje z vzdrževalci naravnega ravnovesja (!)

Po prebavnih motnjah, ki so ji "sfižile" (pokvarile) večer, je začela Jano proti jutru tlačiti še huda nočna mora. Zbudila se je vsa iz sebe in "prešvicana", kot da bi pol ure poganjala kolo navkreber. Potem ko sem jo objel in pomiril, je kmalu spet zaspala, a ne več trdno, tako da sva vstala že pred deveto zjutraj.

Čeprav sva v minulih dneh večkrat razmišljala o tem, da bi zadnji dve etapi združila v eno in tako celotni trekking (pohod) skrajšala za še en dan, ta opcija ni prišla več v poštev. Bliže kot sva bila koncu, bolj nama je postajajo vse skupaj vseč. Hoja ni bila več tako naporna, saj po osmih dneh trekinga nahrbtnikov skorajda nisva več čutila. Najini telesi sta dodatno težo s časom vračunali oziroma jo sprejeli za svojo in se temu primerno prilagodili oziroma utrdili, tako da je slo precej lažje, res pa je tudi, da sta naju nahrbtnika vsak dan manj vlekla proti tlom, saj so zaloge vsega, kar sva nosila s seboj, počasi kopnele.

Pred začetkom predzadnje etape do E Case-ja sva si v jedilnici pripravila bolj skromen zajtrk. Jani se še ni vrnil apetit po želodčnih težavah, sam pa sem bil še ves napihnjen od vse tiste "pašte", ki sem jo pobasal minul večer, ker mi srce ni dalo, da bi jo vrgel stran. Seveda sem jo ponudil tudi Thomasu in Andreji, a sta se samo zahvalila, saj sta se tudi sama dovolj konkretno podkrepila. Ker sta bila Švicarja bolj zgodnja tiča, sta imela ob najinem prihodu v jedilnico jutranje rituale že za sabo in sta bila "ready to go". "See you in E Case!" smo se poslovili.

Najraje sta hodila sama, kar sem popolnoma razumel. Tudi midva nisva bila nikoli pristaša skupinske hoje, ko se je treba vedno komu prilagajati, drug drugega čakati ali pa ves čas blebetati v prazno, samo zato, da ni tišine, ki jo velika večina ljudi tako težko prenaša. Z Jano sva že dovolj časa skupaj, da sva se sposobna tudi v svoj svet. Brez težav lahko mine tudi pol ure ali več, ne da bi spregovorila. Drug drugega nagovo-

Kratek počitek na zaguljeni predzadnji etapi

riva le, če opaziva ali začitiva kaj tako zanimivega, da je vredno prekiniti molk in o zadevi izmenjati mnenja ter se kaj novega naučiti.

Ker se nama res ni mudilo na pot in ker je bila prostorna jedilnica v Marignani tak zakon, sva še malo posedela. Odigrala sva tudi nekaj partij namiznega nogometu, tako da sem le prišel na svoj račun, potem pa sva, tam okrog

desetih zjutraj, le vzela pot pod noge. Nebo je bilo jasno in prebavne motnje pozabljene. Na predzadnjo etapo sva se podala z zvrhano mero optimizma.

Markacije so naju najprej popeljale mimo pokopališča in višje gor v vas, tako da sem bil spet malo zategnjen ob misli na to, da se morda znova zaletiva v tistega bika, a ga do konca vasi, pa tudi kasneje, hvala Bogu, nisva več

testantov, muslimanov in hindujcev. Če "selektor" ne bi imel blazne sreče z izbiro res samih potrpežljivih, razgledanih in odprtih ljudi, bi si bili zelo hitro v laseh, in slej ko prej bi tekla tudi kri" sem bolj kot z Jano, ki je tiho in umirjeno opazovala jutranjo harmonijo, glasno debatiral sam s sabo.

/ dalje
Nace Novak

Natečaj jaslice v F-Jk

Jaslice, ki so jih izdelali učenci Osnovne šole Fran Erjavec iz Štandreža pod mentorstvom uč. Silvana Bevčarja in so bile razstavljene v atriju veleblagovnice Smart v bližini vasi, so se uvrstile v sam vrh najlepših jaslic v deželi. Tako je sklenila komisija zveze združenj Pro Loco iz F-Jk, ki je tokrat že drugič razpisala natečaj za najlepše jaslice v deželi v sodelovanju s Furlanskim filološkim društvom, pod pokroviteljstvom deželne uprave in s prispevkom Čedajske banke. Priznanje so si prislužile tudi jaslice otrok OŠ Oton Župancič iz Gorice. Omenimo, da sta med desetimi nagrajenimi samo dve šoli iz goriške občine, obe slovenski, kar nam je v poseben ponos. Iskreno čestitamo otrokom in mentorju, ki so svoje izdelke pripravili pri pouku likovne vzgoje.

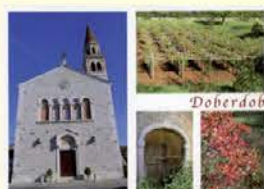
Nagrajevanje najlepših jaslic bo v torek, 23. t.m., ob 11.30 v deželnem avditoriju v ul. San Francesco št. 4 v Vidmu.

Zadruga Goriška Mohorjeva je izdala serijo enajstih slovenskih in večjezičnih

RAZGLEDNIC

z vedutami mesta Gorice in okoliških vasi.

Najdete jih na upravi Zadruga (Travnik 25, 1. nadstropje) ali v Katoliški knjigarni. Pridite si jih ogledat!

PODPIRAJ NAŠ TISK

JANUAR
mesec katoliškega tiska

RASTI SKUPAJ

Književne kulture ne ustvarjajo samo pisatelji – ustvarjalci, ampak nastaja le ob skupnem sodelovanju vseh narodovih plasti, ob njihovi moralni podpori, ki se kaže v zanimanju in ljubezni, ter ob materialni podpori v obliki kupovanja knjig. Vsakdo bi se moral zavedati velike resnice, da kdor podpira domačo knjigo, soustvarja zgradbo slovenske književnosti, znanosti in umetnosti.

France Vodnik